

פרשת תרומה

מאמר סדר תפילת שחרית

(א) א"ר שמעון בן יוחאי, בשעתא דב"נ אקדים בצפרא, ואנח תפילין ברישיה, ותפילין ברשימא קדישא, בדרועא, ואתעטף בעיטופא דמצוה, ואתי לנפקא מתרעא דביתיה. ד' מלאכין קדישין מזדווגין עמיה. ונפקי עמיה מן תרעא דביתיה, ואוזיפו ליה לבי כנישתא, ומכריזו קמיה, הבו יקרא לדיוקנא דמלכא קדישא, הבו יקרא לבריה דמלכא, לפרצופא יקרא דמלכא. רוחא קדישא שריא עליה, אכריזו ואמר, « ישראל אשר בך אתפאר. »

(ב) בתר הכי, אית ליה למקרי פרשתא דבראשית ב עד יום אחד, דאיהו עילווייא ותושבחתא דכלא. לבתר יתעסק בפרשת קרבנות, לכפרא עלוי. וכל אינון קרבנין. ג ויימא ג צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה, בגין לכפרא על כל אינון הרהורין ומחשבין דליליא. לבתר ישב

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(א) (ישעיה מט) ב"ב קלו. (ב) (ויקרא ו) פקודי שמש (קראקא). ג נוסח אחר לא גרסינן ויימא (מונקאטש). א בדסוס מונקאטש כתב ע"כ. ב ג"א ל"ג עד יום אחד ז"ח ד' ו ט"ג טב ט"א.

סדר תפלת שחרית

חסולם

מאמר

מכריז ואומר, ישראל אשר בך אתפאר. (ב) בתר הכי אית וכו' : אח"כ יש לו לקרות פרשת בראשית עד יום אחד. שהוא חשוב, ושבח הכל. אח"כ יעסוק בפרשת קרבנות לכפר עליו. ויאמר כל הקרבנות האלו, ויאמר צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה. כדי לכפר על כל ההרהורים והמחשבות שבלילת. ואח"כ ישבח בתשבחות של דוד המלך. ובשביל זה נבס האדם בשערי בית הכלה

(א) א"ר שמעון בן יוחאי וכו' : אמר רשב"י, בשעה שהאדם משכים בבוקר, ומניח תפילין בראשו, ותפילין ברושם קדוש בורוע, ומתעטף בעטוף של מצוה, וכא לצאת משער ביתו, ד' מלאכים קדושים מתחברים עמו, ויוצאים עמו משער ביתו, ומלויים אותו לבית הכנסת, ומכריזים לפניו, תנו כבוד לצורת המלך הקדוש, תנו כבוד לבן המלך, לפנים היקר של המלך. רוח הקדוש שורה עליו,

בתושבחן דדוד מלכא. ובגין כך ד עאל ב"ג, בתרעין דבי כלה. ואיהי אתתקנת, ומתתקנין דרגין בהדה.

ג) כיון דמטי ליוצר אור, דאיהו שירותא דצלותא דמיושב, כדין כל אינון דרגין פתחין תרעין, וכדין כתמרות עשן כתיב, א מה תמרות עשן דקטורת סלקא, ומתחברין דרגין אלין באלין, אוף הכא איהי צלותא כתמרת עשן דקטורת, סלקא, ומתחברן דרגין, ומתקשרן אלין * באלין דהא איהו מקשר ה לון.

ד) ואומר כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים. לבתר אהבה רבה, לסלקא ולא תקשרא בימינא. ויחודא דשמע, ואינון פרשיין. וכדין איקרי מקטרת מר. לבתר אמת ויציב, דאיהו ולבונה. ואע"ג דאיהו דידה, כללא איהו.

ה) כיון דאמר אמת, אמאי ויציב, דאיהו תרגום, ומה אצטריכא הכא. אלא ודאי, כל אמת, דא יעקב. ויציב, דא יוסף. ואצטריך לאתדבקא בתרווייהו. ובגין דפרשת ציצית רזא ד כלה, אצטריכת לון, מיד אנון אמרי תראייהו, אמת ויציב. וע"ד אמת דא יעקב, ויציב דא יוסף. אי הכי, אמאי תרגום. אלא בגין דאמת אמת לא אמרינון, בגין פגימו. וע"ד איהו תרגום, ולית פגימו בתרווייהו.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג) (שיר ג) הקס"ו קסט בא קיג מצורע יא ז"ח די ד נ"א על (דפוסים ראשונים). פ נ"א ל"ג לון (קראא). מב ט"א ט"ב. ו נוסח אחר דכלא (קראא).

סדר תפלת שחרית

הסולם

מאמר

תמרות עשן (באות ג') היא כלל. כלומר, תפילת מיושב נקראת תמרות עשן בדרך כלל. ובפרטות, נקרא ק"ש ופרשיותיה, מקטרת מר. ואמת ויציב נקרא, ולבונה.

הכלה, שהיא המלכות, והיא מתתקנת, והמדרגות מתתקנות עמה.

ג) כיון דמטי ליוצר וכו'; כיון שהגיע ליוצר אור, שהוא תחילת תפילת הישיבה, אז כל המדרגות פותחות שערים. ואז כתוב, כתמרות עשן. מה תמרות עשן של הקטורת עולה, והמדרגות מתחברות אלו באלו, אף כאן, התפילה היא כתמרות עשן דקטורת, שעולה, והמדרגות מתחברות ומתקשרות אלו באלו. כי הוא מקשר אותן. ע"י תפלתו.

ה) כיון דאמר אמת וכו': שואל. כיון שאמר אמת, למה אומר ויציב, שהוא תרגום של אמת. ולמה הוא נצרך כאן, כיון שכבר אמר אמת. ומשיב, אלא ודאי, כל אמת, זהו יעקב, שהוא ת"ת. ויציב, זהו יוסף, שהוא יסוד. וצריך להתדבק בשניהם, בת"ת ויסוד. ומשום שפרשת ציצית ה"ס הכלה, שהיא מלכות, היא צריכה להם, לת"ת ויסוד, שיתחברו עמה. מיד אנו אומרים את שניהם, אמת ויציב. וע"כ, אמת. זהו יעקב, ויציב, זהו יוסף, שהם ת"ת ויסוד. שואל, איכ למא אומרים ויציב בלשון תרגום. ומשיב, אלא משום שב' פעמים, אמת אמת, אין אנו אומרים, משום שהוא פגם (כמ"ש ברכות יד:) וע"כ הוא

ד) ואומר כלם אהובים וכו': ואומר כלם אהובים כלם ברורים כלם גבורים. ואח"כ אומר אהבה רבה, לעלות ולהתקשר בימין, שה"ס אהבה. ואומר יחוד שמע והפרשיות של ק"ש, ואז נקראת מקטרת מר. ואח"כ אמת ויציב, שהוא ולבונה. ואע"פ שהוא שלה של תפלת מיושב, כלומר, אע"פ שק"ש עם אמת ויציב הם ג"כ של תפלת מיושב, שנקראת 546 (דפויי דף מ"א ט"ד *) דף מ"ב ט"א)

(ו) מכל אבקת רוכל, דא צלותא דמעומד. ג' קדמאי, דאינון מגן, ומחיה, ואתה קדוש. מגן, אית ביה מ"ב תיבין. ברזא דשמא קדישא, דמ"ב אתוון. ואית לאכללא ליה בלבא, ולא תקשרא ביה ברזא דא, כשלהובא בגחלת, ברחימו דמאריה. ודא איהי ברכתא ימינא.

(ז) מחיה, אית ביה מ"ט תיבין, ברזא דחמשין תרעין חסר חד. ואית ביה שמא, רזא דגבורות ה'. ואיהו את"ה גבור"ר לעול"ם אדנ"י. ורזא דיליה, אגל"א. וברזא אתרא יגל"א. וכולא רזא חדא, מן גבורתא דברכאן, (ח) "יהודה אתה יודוך. גור אריה יהודה. לא יסור שבט מיהודה. אוסרי לגפן עירה. בדא איתער יהודה בגבורתא קדישא, ודא איהי ז ברכתא שמאלא.

(ח) קדושה, אית ביה י"ד תיבין. עשר אמירן, וד' אתוון. ודא כליל לכל סטרין, ואחיד מסייפי עלמא, עד סייפי עלמא.

(ט) תלת בתראי, לאו אינון בחושבן דא בתיבין, ואינון רצה ומודים תמכי אורייתא, תרין עמודים. שים שלום, אילנא דחיי, דאיהו שלמא דביתא, שלמא דכולא. בין כך ובין כך באמצעיתא, אינון ברכאן דתקינן קדמאי, והא אוקמוה. לבתר דמסיים צלותא ואודי על חוביה, נפילת אפים.

מסודת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (בראשית מט) ויחי תקפב.

ז נוסח אחר לא גרסינן ברכתא (קראקא).

מאמר

הסולם

סדר תפלת שחרית

הוא תרגום, ואין פגם, כשאומר שתי פעמים. כיון שאינם בשפה אחת.

(ו) מכל אבקת רוכל וכי': מכל אבקת רוכל, זו היא תפלת מעומד, ג' ברכות ראשונות, שהן מגן אברהם. מחיה מתים, ואתה קדוש. בברכת מגן אברהם יש מ"ב מלים, שהן בסוד השם הקדוש של מ"ב אותיות. ויש לכלול אותו, את השם מ"ב, בלב, ולהתקשר בו בסוד הזה, כמו השלהבת הקשורה בגחלת, באהבת אדונו. וזו היא ברכה של ימין. שהיא חסד. שה"ס קו ימין.

(ז) מחיה אית ביה וכי': בברכת מחיה מתים יש בה מ"ט מלות, שה"ס חמשים שערי בינה חסר אחד. ויש בו שם שהוא סוד גבורות ה', והוא ראשי תיבות של אתה גבור לעולם ה', שסודו השם אגל"א. ובסוד אחר הוא יגל"א. והכל סוד אחד, שהוא לשון גילוי, הרומז על הגבורות דגילוי חכמה דשמאל. והוא יוצא מן הגבורות שבברכות, דהיינו מראשי תיבות של יהודה אתה יודוך. גור אריה יהודה. לא יסור שבט מיהודה. אוסרי לגפן עירה. שהם ר"ת יגלא. בשם הזה נתעורר

יהודה בגבורה הקדושה כי יהודה, ה"ס המלכות הנמשכת משמאל. וזו היא ברכה של שמאל, דהיינו גבורה, שהיא קו שמאל.

(ח) קדושה אית ביה וכי': קדושה, דהיינו בברכת אתה קדוש, יש בה י"ד מלות, שהן כנגד עשרה מאמדות, וד' אותיות שם הויה. וזה הוא ת"ת, שהוא הקו האמצעי הכולל לכל הצדדים, דהיינו המיוחד צד ימין וצד שמאל. ואחוז מסוף העולם העליון שהוא בינה, עד סוף העולם, שהוא מלכות.

(ט) תלת בתראי לאו וכי': ג' ברכות אחרונות, אינן בחשבון הזה של מלות. ב' הברכות, רצה, ומודים, הם תומכי התורה, ב' עמודים, דהיינו נצח והוד, שעליהם נסמך הת"ת, שנקרא תורה. הברכה שים שלום, היא עץ החיים, דהיינו יסוד. שהוא שלום בית, שלום הכל, כי היסוד נקרא שלום. בין כך ובין כך, דהיינו בין ג' ברכות ראשונות לבין ג' ברכות אחרונות, באמצע, הם י"ב ברכות שהתקינן הקדמונים, וכבר העמידוהו. אחר שהשלים התפלה והתודה על עונותיה, יאמר נפילת אפים.

נפילת

מאמר נפילת אפים

י) נפילת אנפין מה היא. הא אוקמוה, דקא עביד כל מה דעביד משה, צלותא ותחנונים ובעותין ונפילת אפים, ה זכתיב ה) ואתנפל לפני ה'. אבל בתר דמסיים צלותיה, ועאל בכל אינון דרגין עילאין, ואתקשרת כלה בכלהו. אית לנחתא לתתא, והואיל ונחית לתתא, אצטריך נפילת אנפין, באלפא ביתא. (א) מ"ט. בגין דכיון דצלי צלותיה, ואודי על חובוי, מכאן ולהלאה, אחזי גרמיה, דמסר נפשיה למאריה ברחימו. ו) לדוד אליך ה' נפשי אשא וניתא ליה לההוא סטרא דשרייא ביה מותא, ועביד ליה נייחא בדא.

יב) ועם כל דא, באלפא ביתא, אית רזא דרוזין לחכימין. באלפא ביתא דא לית ס ביה וא"ו, ואית ס ביה פ"א כ באתריה, והיינו, ז) פדה אלהים את ישראל. לבתר ר' תרי זמני נינהו. ולית ביה קו"ף.

יג) מ"ט. בגין דנפילה ל דא, דאתמסר בר נש למותא, אצטריך לכוונא רעותיה, ולמעבד נחת רוח לההוא סטרא דשרייא ביה מותא, כמה דעביד

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ח) (דבריש ט) ג"א רט תק"ח ר' קט ט"ב ו) (תהלים ז ראשונים). י ג"א בה ס"ה (דפוסים ראשונים). כ ג"א בסופיה (כת"י). ל ג"א דע (קראקא).

מאמר

הסולם

נפילת אפים

מאמר נפילת אפים

יב) ועם כל דא וכו': ועם כל זה, באלף בית הזה של לדוד אליך ה' נפשי אשא, יש בו סוד הסודות לחכמים. באלפא ביתא זה, אין בו ו', שהי"ס עץ החיים. דהיינו הקו האמצעי. ויש בו פ' במקומו. והיינו, פדה אלקים את ישראל מכל צרותיו, שגכפל בסוף המזמור, שהוא תפלה, שלא יזיק חסרון ה'. ואח"כ נאמר בו ר' ב' פעמים, ואין בו ק'.

י) נפילת אנפין מה היא וכו': שאלא, נפילת אפים מה היא ומשיב. הרי העמדנו, שעושה כל מה שעשה משה, שאנענה, תפלה ותחנונים ובקשות ונפילת אפים. שכתוב, ואתנפל לפני ה'. אבל אחר שגמר התפילה ונכנס בכל אלו המדרגות העליונות, והכלה, שהיא המלכות, נקשרה בכולן, יש לרדת למטה, למקום המלכות. וכיון שיורד למטה, יש נפילת אפים באלף בית. דהיינו במזמור המסודר בא"ב דהיינו לדוד אליך ה' נפשי אשא.

יג) מ"ט בגין דנפילה וכו': שאלא, מה הטעם שאין בו קו"ף, ומשיב, משום שנפילת אפים זו שהארם מוסר נפשו למות, צריך לכוון רצונו ולעשות נחת רוח לאתו צד ששורה בו מות, שהוא המלכות, בשעה שדבוקה בקו שמאל ולא בקו האמצעי, כמו שעושה הקוף בחרבות ובהרינו, שמראה את עצמו, שמת. והוא מראה את עצמו שמת, לפני חיה אחת שהוא ירא ממנה. שבשעה שאותה חיה קרבה אליו וחושבת להרגו ולנשכו, היא רואה אותו נוטל לארץ כמת. וחושבת שהוא מת. או חוזרת החיה לאחוריה, ואינה צורדת אותו, ועל כן נסתלקו ב' אותיות אלו

יא) מ"ט בגין דכיון וכו': מהו הטעם. הוא משום שכבר התפלל תפלתו והתודה על עונותיו, מכאן ולהלאה, יראה את עצמו, שמסר נפשו לארונו באהבה. ויאמר, לדוד אליך ה' נפשי אשא. והוא לרצון לאתו הצד ששורה בו מות, דהיינו אל המלכות, בשעה שאמקבלת משמאל, ולא מקו האמצעי, ועושה לו נחת בזה. (ע"י זהר תרומה אות מ"ה בהסולם ד"ה ביאר.)

קוף ם בחרבות ובהרים, אחזי גרמיה דמית, ואתחזי דמית קמי חיותא תדא דדחיל מינה. כיון דההיא חיותא קריב לגביה, וחשיב לקטלא ליה, ולנשכא ליה, חמא ליה נפיל לארעא כמת, וחשיב דאיהו מת, כדין תב לאחורא, ולא מקטרג ליה. ועל דא אסתלקו אלין ן ב' אתוון, דלא ידע בהו בר קב"ה בלחודוי. (ד) ועם כל דא, ברעותא דלבא ישוי גרמיה לקב"ה, דמסר ליה נפשיה ברחימו. וקב"ה חשיב עלוי, כאלו נטיל נשמתיה מניה. וע"ד צריך למנפל בארעא כמת, ם בשעתא דיימר נפילת אנפין, בגין דאית חובין דעביד ב"ג, דלא מתכפרין אלא במותא. ן כדכתיב, * (ח) אם יכופר העון הזה וגר. והשתא דאתחשיב ליה דנטל קב"ה נשמתיה, ואיהו יהיב לה ברעותא. ההיא שעתא קיימא לכפרא על חובוי, ואשלים לכל סטרין, ולהווא סטרא דאתמר.

חלופי גרסאות

ח ג"א ברחובות ול"ג ובהרים (קראקא). ח ג"א ד (קראקא). ח ג"א מוסיף בשעתא דא (קראקא). ן בדפוס קראקא כתוב ע"כ מצאתי ול"ג מן כדכתיב עד אות ס"ז.

מסורת הזהר

(ח) (ישעיה כב) תוריע מו.

נפילת אפים

ק' יש ר' כפולה. והסוד הוא, כי ריש מורה על עניות ודינים, מלשון ריש ועושר אל תתן לי. כי כשהמלכות היא במצב הזה של שמאל, נמשכים ממנה דינים ועניות כדי להרחיק הקליפות והרשעים שלא יינקו ממנה, ונמצא, שע"י דינים אלו יש לה פדיון מן הקליפות, במקום ההצלה של הקו האמצעי. וז"ש, לית ביה ר' ואית ביה פ' באתריה, כי במקום הו', שהיא הקו האמצעי המציל את המלכות מן הקליפות, יש לה פ' שה"ס פדיון. והיינו ע"י הריש הכפולה, שה"ס ריבוי הדינים כנ"ל. וז"ש לבתר ר' תרי זמני נינהו ולית ביה קוף, כי במקום הקוף החסרה מיוחדת הקליפות, שלא תאחזנה בה נכפלת הריש, שהם הדינים, שע"י הדינים יש לה פדיון מאחיזת הקליפות.

(ד) ועם כל דא וכ"ו: ועם כל זה, ברצון הלב, ישום עצמו להקב"ה, שמסר לו נפשו באהבה. והקב"ה חושב לו, כאלו נטלה ממנו הנשמה, וע"כ צריך לנפול על הארץ כמת, בשעה שיאמר נפילת אפים, משום שיש חטאים שעושה האדם, שאינם מתכפרים אלא במות, כמו שכתוב, אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון. ועתה שנחשב לו שהקב"ה לקח נשמתו והוא נתנה ברצון, אותה שעה עומדת לכפר על עונותיו ולהשלים לכל הצדדים, ולצד הזה, הנשואלי, שאמרנו.

ועל

הסולם

אלו, ו' ק', שאין יודע בהן, רק הקב"ה לבדו. פירוש, סוד המזמור לדוד אליך ה' נפשי אשא, היא לבחינת המלכות בשעה שהיא דבוקה בשמאל ולא בקו האמצעי, שאז שורה בה המות, והיא אז בבחינת ק' כי המלכות הדבוקה בקו האמצעי, היא צורת ה', ואז היא דבוקה בעץ החיים. וכשאינה דבוקה בקו האמצעי היא בצורת ק' שזה מורה, שהרגל השמאלית של ה' ירדה ונמשכה למטה אל הקליפות, בסו"ה רגליה ירדות מות, ונהפכה הח' לצורת קוף, והתקון הוא למסור נפשו למיתה, ואז הוא פודה את המלכות מן המשכת רגל הקוף לקליפות. וזה שמביא המשל מן הקוף שמראה עצמו כמת שלא תהרוג אותו: חיה רעה, כן כשהאדם מסר עצמו למיתה אין הדינים של המלכות שולטים בהם. וזה מרמו חסרון הק' מן האלף בית הזה. כי צריכה להסתיר עצמה מיניקת הקליפות, מחמת שרגלה נמשכת למטה, ולעשות עצמה כמת, כמו שאינה. וז"ש, ועל דא אסתלקו אלו ב' אתוון דלא ידע בהו בר קב"ה בלחודוי, כי קב"ה ה"ס קו האמצעי, ואם הקו האמצעי שומר את הק' אז אינה מפחדת מפני הקליפות. וכיון שהמלכות אינה דבוקה בקו האמצעי בסוד המזמור הזה, ע"כ אין בה ק'. כי הקליפות תאחזנה בה, ואין בה ו' כי ו' ה"ס קו האמצעי, והיא דבוקה בשמאל.

יהנה במקום ו' יש פ' כפולה, ובמקום

טו) ועל כל דא, צלותא עולה, ואסתלקא בין ב' דרועין, בחבוק דרחימו כדקא יאות. ואיהו מקטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל.

מאמר ארבעים יום וארבעים לילה

טז) הוצרך משה ארבעים יום לתורה שבע"פ ללמדה, בגין דההוא דרגא ארבעין אקרי. ולכך אמר, טו) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה, דאתחברו תורה שבכתב ותורה שבע"פ. ולכך ז) הוצרך להזכיר ולפרט ארבעים יום וארבעים לילה, דהא בארבעים יום הוה סגי.

יז) ובמ' יום אפיקת ההיא הורת"ם, בתורה ומצוה. ק) דכורא לתורה ומצוה, לקבל מ' יום דיצירת הולד. דנפיק מן הכח אל הפועל. ואתרשימו איברוי דההוא דכורא, באינן ארבעין יומין, ר) לאכללא ביה נהירו דלעילא,

חלופי גרסאות

ט) בדפו"י כתבו לפרשת תרומה ג"א עוד לתרומה (קראקא וויניציא). ז ג"א הזכיר ופרט מ' יום ומ' לילה דהא במ' סגי (קראקא). ק ג"א ל"ג דכורא (דפוסים ראשונים). ר ג"א מוסיף דא מ' יומין לאכללא (קראקא).

מסורת הנהר

ט) (שמות לד) תולדות מא.

ארבעים יום וארבעים לילה

הדכר, טהוא מטא, בארבעים יום אלו, שיכלול בו האור שלמעלה, של הבינה, וגופו יהיה נבנה, מהאור שלמעלה, כרי שיהיה ראוי לשמש לפני המלך, ולהמשיך עליו רוח הנבואה למטה.

פירוש. שבתחילת הפרשה נאמר, עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך וגו' והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם, ודורש הורתם על בינה, כי הורתם היא מלשון חרר הורת, שהוא לשון הריון, ותורה, היא ז"א, ומצוה, היא מלכות, כי בינה נתעברה מז"א ומלכות, הנקראים תורה ומצוה, ואחר שקבלו ממנה הריון של ארבעים יום, שה"ס חו"ג תר"מ, שבכל אחר עשר ספירות, הוציאה אותם למקומם. וז"ש, ובמ' יום אפיקת ההיא הורתם, שהיא בינה, בתורה ומצוה, דהיינו בז"א ומלכות, דכורא, שהוא משה, לתורה ומצוה, שילמד תורה ומצוה לישראל, כי משה נתעבר בבינה יחד עם ז"א ומלכות, ויצא ממנה עמהם יחד. וז"ש, לקבל מ' יום דיצירת הולד, שבאותם מ' יום דנפיק מן הכח אל הפועל, דהיינו מבינה עד מלכות, כי מבינה עד מלכות יש ד' ספירות חו"ג תר"מ, שהם ארבעים יום, שכל אחת מהן כוליה מעשר, וז"ש ואתרשימו אברוי וכו' לאכללא ביה נהירו דלעילא, דהיינו ד' ספירות חו"ג תר"מ

הסולם

טו) ועל כל דא צלותא וכו'; ועם כל זה עולה התפלה, מהמצב השמאלי, ומתעלה בקו האמצעי, בין ב' זרועות ימין ושמאל, בחבוק האהבה כראוי, והיא מקטרת מור ולבונה מכל אבקת רוכל.

מאמר

מאמר ארבעים יום וארבעים לילה

טז) הוצרך משה ארבעים יום, ללמוד תורה שבעל פה, משום שאותה מדרגה, דהיינו בינה, נקראת ארבעים. כמו שאמרו, בן ארבעים לבינה, ולכך אמר, ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה, שפירושו, שנתחברו תורה שבכתב, שהיא ז"א, עם תורה שבעל פה, שהיא מלכות, כי בינה היא שורשם של ז"א ומלכות, וממנה יצא, והיא מיחדת אותם. ולכך הוצרך להזכיר ולפרט ארבעים יום וארבעים לילה, מפני שרומז על ז"א ומלכות, כי אם לא כן, היה די שיאמר ארבעים יום.

יז) ובמ' יום אפיקת וכו': ובארבעים יום הוציאה אותה הורתם בתורה ומצוה, את הרכר, שהוא מטא, ללמד תורה ומצוה לישראל, כנגד מ' יום של יצירת הולד היוצא מן הכח, שהוא בינה, אל הפועל, שהוא מלכות (כנ"ל יתרו אות קס"ח) ונרשמו אברוי של אותו

ולאתבנאה תמן גופיה מנהירו דלעילא. בגין • דיתחזי לשמשא קמי מלכא, ולאמשכא עליה רוח נבואה לתתא.

(יח) כגוונא דאשתלים במי יום במעי אמיה גופא דלתתא, הכי אשתלים לעילא. וע"ד • בכל ביתי נאמן הוא. • דאשתכלל לעילא בביתא דילי, כגוונא דביתא דלתתא.

(ט) ועל דא קרן עור פני משה, דהא אתנהיר מקרן עילאה, ומשיך שמן הטוב על ראשיה, ואשתלים כל חד מארבע יסודין דיליה בעשר, הא ארבעין יומין וארבעין לילון, ואמשיך שמן הטוב על ראשיה, וכדין אתנהיר.

מאמר ב' טפי מרגליות על הזקן

(כ) ולבתר בא אהרן, ושנה לו פרקו, דאחית ליה ההוא נהירו על דיקניה, והיינו שני טפי מרגליות, דנחתי על דיקנא דאהרן. ונהירין נהירו סגי, ואינן רמו לתורה שבכתב ותורה שבע"פ, דאתחברו בדיקנא דאהרן, וחיבורא דילהון במזלא עילאה תלי.

(כא) וכדין מה טוב ומה נעים. טוב: דא תורה שבכתב, ודא צדיק.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

י (במדבר יב) וירא מח ר"ז תייה ד לא: • ט ניא דאתחזי (וטוסים ראשונים) • ת ניא דאשתול (קראקא)

מאמר

הסולם

ב' טפי מרגליות על הזקן

(כ) ולבתר בא אהרן וכו': ולאח"כ בא אהרן, ושנה לו שיעורו, דהיינו שהוריד לו אותה ההארה שלו על זקנו, והיינו שתי טפי מרגליות, שירדו על זקן אהרן, והאירי הארה גדולה, שהיט הארת חכמה. והן רמו, לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה, שהם ז"א ומלכות, שהם בחינת ימין ושמאל, שנתחדו בזקנו, דהיינו שא"י המסכים המכונים שערות דיקנא, שהם בחינת קו האמצעי, מתחברים ימין ושמאל. שהיט ז"א ומלכות, ומיחודם קבל ב' טפין אי מז"א ואי ממלכות, והחיבור שלהם תלוי במזל העליון, שהוא דיקנא דא"א, כי במסכים המכונים שערות דיקנא דא"א, הוא שורש היחוד דג' קוין לגלות החכמה (כמ"ש באדרא זוטא אות ס"ד בהסולס).

(כא) וכדין מה טוב וגו': ואז מה טוב ומה נעים, טוב, זה תורה שבכתב, וזהו צדיק, שהוא יסוד דז"א, נעים, זה זמירות ישראל, שהיא מלכות, הנקראת נעים בעת ששורה עליה נועם שלמעלה של העולם הבא. שהי' בינה

תרי"ג, ולאתבנאה וכו' שגם גופו יהיה נבנה מד' ספירות אל. בגין דיתחזי לשמשא קמי מלכא, שהיא ז"א, הכולל חסד וגבורה ות"ת, ולאמשכא עליה רוח נבואה, שהוא נצח והרד, לתתא, אל המלכות.

(יח) כגוונא דאשתלים כמ' זכר: כמו שהגוף שלמטה נשלם במעי אמו במי יום, כך הוא נשלם למעלה. וע"כ נאמר עליו, בכל ביתי נאמן הוא. בכל ביתי, מרמז על ב' הבתים, העליון שהוא בינה והתחתון שהוא מלכות, כי נשתכלל למעלה בביתי שלי, שהוא בינה, כמו בבית למטה, שהוא מלכות.

(ט) ועל דא קרן וכו': וע"כ קרן עור פני משה, כי האיר מהקרן העליונה, שהיא בינה, ומשך שמן הטוב על ראשו, ונשלם כל אחד מארבעה יסודות שלו, אש רוח מים ועפר, בעשרה, שהם מ', הרי ארבעים יום מצד ז"א, וארבעים לילה מצד המלכות. והמשיך שמן הטוב על ראשו, ואז האיר.

נעים: דא זמירות ישראל, דאיקרי נעים, כד שרא עליה נועם דלעילא, דעלמא דאתי. וכולא על ידא דאהרן, דחבר לון כחדא בקרבנא.
 (כב) וע"ד ח בריתי היתה אתו וגו', דא מטרוניתא דילי, דהוות עמיה. החיים והשלום, חיים, דאימא עילאה. ושלום, דא שר שלום.
 (כג) ואתנם לו מורא וייראני. יהבית ליה הנהו דרגין, לחברא לון אינון שתי טפות מרגליות ה. יהבית ליה. וכד אעבר מורה על דקניה, דהיינו כד הוה מסתפר, כמד"א ז ומורה לא יעלה על ראשו. ויראני, א דלמא מעל בההוא שמן דנגיד ליה ב משמי עילאה, דאיקרי שם, דנגיד מניה שמן הטוב. ועל דא, ומפני שמי נחת הוא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(כ) (מלאכי ב) תרומה מ. ל (שופטים יג) ויחי תשכח. ח ז"א דיהבית (מונקאטש). א ג"א דלא (קראקא).
 (ט) (מלאכי ב) לעיל אות כב. ב ג"א מחמי (קראקא).

הסולם

מאמר

ב טפי מרגליות על הזקן

השערות נמצא מבטל זוג ז"א ומלכות שנתיהדו על ידיהם.

ז"ש (באות כ') שני טפי מרגליות וכי ואינון רמו לתורה שבכתב ותורה שבעל פה, שהם ז"א. ומלכות, דאתחברו בדיקנא דאהרן, כי ע"י השערות דיקנא שה"ס מסכים ודינים נעשה זוג ז"א ומלכות. כי הם בחינת הדינין דג' זריעות, המכוונות חלם שורק חירק, המוציאים ג' הקוין, להשפיע אל המלכות, (כמ"ש) באדרא זוטא אות נ"ח בהטולם ע"ש) וכיון שגרמו יחד ז"א ומלכות, זכו השערות לקבל מהם, ב' טפי מרגליות. כנ"ל. ח"ש (באות כ"ב) בריתי, וכי דא מטרוניתא דילי דהוות עמיה. דהיינו המלכות החיים והשלום וכי דא שר שלום, דהיינו יסוד דז"א, שעם שערות דיקנא דז"א נתיחדו יסוד ומלכות והמשיכו החיים מאמא עלאה שה"ס בינה. ואתנם לו וכי יהבית ליה הנהו דרגין לחברא להן, שנתנו לו אותם המדרגות. מלכות ויסוד דז"א. כדי שיחברם ע"י המסכים דשערות דיקנא שלו. אינון שתי טפות מרגליות דיהבית ליה והם, ב' טפות מרגליות שנתתי לו. בשכרו. וכד אעבר מורה על דיקניה, דהיינו כד הוה מסתפר, כלומר בשעה שנודכך וביטל המסכים הללו הנקראים שערות. (כמ"ש) היטב בזהר תוריע אות קכ"א) שאז נתבטלה הארת היחוד דז"א ומלכות, וכי טפי מרגליות נסתלקו לשורשם. ע"כ ויראני, דלמא מעל בההוא שמן דנגיד ליה, משמי עלאה שהוא רינה, דאיקרי שם וכי, כי נפסקו

בינה. והכל על ידי אהרן שחיבר ז"א ומלכותו יחד ע"י קרבן.

(כב) וע"ד בריתי היתה וגו': ועל זה נאמר עליה בריתי היתה אתו החיים והשלום. בריתי, זו היא המלכה שלי, שהיא המלכות, שהיתה ענג, עם אהרן. החיים והשלום, היינו החיים של אמא עלאה, שהיא בינה, והשלום, זהו שר שלום, דהיינו יסוד דז"א שנקרא שלום.

(כג) ואתנם לו מורא וייראני: ואתנם לו, פירושו נתתי לו אלו המדרגות, לחבר אותם שתי טפות מרגליות האלו, נתתי לו, וכשהעביר מורה על זקנו, דהיינו כשהיה גזוז זקנו, כש"א, ומורה לא יעלה על ראשו. ויראני, שהיה ירא אולי מעל באותו השמן שנמשך לו משמים עליונים, שנק' שם, שהוה בינה, שנמשך משם שמן הטוב, וע"כ ומפני שמי נחת הוא.

פירושו. כבר נתבאר (באות כ') שהמסכים המיוחדים ז"א ומלכות נקראים שערות דיקנא. ע"ש. ושיעור ההארה שהתחתון גורם לעליון, זוכה בו גם התחתון. וע"כ כיון ששערות דיקנא גרמו יחד ז"א ומלכות, קבלו גם הם ב' הארות מהם, המכוונים ב' טפות מרגליות, טפה אחת מו"א וטפה אחת ממלכות. וסוד גילוח השערות, ה"ס ביטל הדינים והמסכים ההם המכוונים שערות, (כמ"ש) היטב בזהר תוריע אות קכ"א בהטולם ע"ש) ואם מבטל

(כד) והוא מה עביד. ט בשל. ובמישור הלך אתי. דחבר שלום במישור. מאן מישור. כמד"א, צדיק וישר הוא. וכדין, ורבים השיב מעון, ג ע"י דקרנני דקריב לון קמי מלכא. וכדין אתיהב שלום במישור. והכא תלי רזי דקרננא, דמסר ליה קב"ה לאהרן. ומישור איקרי, על דאמשיך אורייתא ונהירו לעלמא תתאה

מאמר הולך אל דרום וסובב אל צפון

(כה) ומזרח אנהיר לדרום בקדמיתא, דכתיב הולך אל דרום. בגיכ ט וישבו אליו אהרן וכל הנשיאים בעדה. אהרן, דא רזא דאהרן דאתנהיר ממשה. וכל הנשיאים, דא נחשון, דאיהו רישא זכל הנשיאים. וכלהו אתמשכו אבתריה, וקיימי לשמאלא דמשה.

(כו) והא איתערו, את גדלך: דא אהרן, מימינא. ואת ידך החזקה: דא נחשון, משמאלא. דלבתר דאתנהיר זרום מאספקלריא דנהרא, יתנהיר צפון. דכתיב, ט הולך אל דרום וסובב אל צפון. דאקיף ליה נהירו * דרחמי

חלופי גרסאות

ג נוסח אחר וע"י (דפוסים ראשונים)

מסורת הזהר

ו (שם) ב"א רלו תרומה מ. טו (שמות לד, ט) (קהלת א) תולדות יב.

הולך אל דרום וסובב אל צפון

הסולם

מאמר

היחוד הוא שמורת, שהוא ז"א, מאיר תחילה לדרום, שהוא חסד. שכתוב הולך אל דרום. והשמש ה"ס ז"א, משום זה כתוב, וישבו אליו אהרן וכל הנשיאים בעדה. כי משה ה"ס מזרח, דהיינו ז"א, אהרן, זה סוד שאהרן, שהוא חסד ואיר משה, שהוא ז"א, וכל הנשיאים, זה נחשון, שהוא ראש לכל הנשיאים וכולם זמשכו אחריו. וה"ס גבורה, וצד צפון, ועומד לשמאלו של משה.

(כו) והא אתערו את וכו': וכבר העירה, את גדלך זהו אהרן, שהוא מימין, דהיינו חסד ודרום. ואת ידך החזקה, זהו נחשון, שמשמאל, שהוא גבורה, וצפון. כי אחר שהדרום, שהוא חסד דהיינו אהרן האיר מהמראה המאירה, שהיא ז"א, שהוא משה, יהיה מאיר הצפון, שהוא גבורה, דהיינו נחשון. שכתוב, הולך אל דרום וסובב אל צפון. שמשבב אותו, את צד הצפון, הארת הרחמים מכל הצדדים, דהיינו מצד דרום שהוא חסד, ומצד מזרח שהוא רחמים, כדי שלא יצא צד צפון, שהוא שמאל, בלהביו לשרוף העולם, וכיון שנעשה מסובב ברחמים מב' הצדדים, יתבשמ

נפסקו הטפות ונסתלקו ממנו. ועל דא ומפני שמי נחת הוא, שהיה ירא ומפחד מחמת שהפסיק השמן משמי.

(כד) והוא מה עביד וכו': והוא, מה עשה. בשלום ומישור הלך אתי. דהיינו שחיבר שלום במישור. מהו מישור. הוא כש"א, צדיק וישר הוא. שישר, הוא מלכות, ושליט הוא יסוד, וחברס יחד, ואז, ורבים השיב מעון. היינו על ידי הקרבנות שהקריבם לפני המלך, ואז ניתן השלום במישור. ובוהו בחיבור שלים במישור, תולה סוד הקרבן שמסר הקב"ה לאהרן. והמלכות נקראת מישור, משום שהמשיך תורה, שהוא ז"א, הנקרא ישר, ואור לעולם התחתון, שהיא מלכות, פירוש ז"א, שה"ס קו האמצעי, נקרא ישר, משום שאינו נוטה לא לימין ולא לשמאל, אלא באמצע בין שניהם. וכשמלכות מקבלת האור מקו האמצעי, הנקרא ישר, נקראת גם היא מישור. משום שמקבלת מישור.

מאמר הולך אל דרום וסובב אל צפון

(כה) ומזרח אנהיר לדרום וכו': וכבר

553 (דפו"י דף מ"ב ט"ב * ט"ג)

מכל סטרין, דלא יפוק בשלהובוי לאוקדא עלמא, ויתבסם דינא ברחמי. מאן רחמי. דא שמשא, והיינו רוח, דכתיב (9) סובב הולך הרוח, דרחמי אקיף כלא. כז) ועל סביבותיו שב הרוח, סביבותיו דמאן. סביבותיו דההוא מקום דכתיב לעילא, ואל מקומו שואף, ודא מערב. ועד תמן שב הרוח, לאנהרא באינון עי שנין, דאתכליל מקומו לאנהרא לעלמין, ולאנהרא לע' רברבין ממנן דקיימין סחרניה דההוא מקומו דשמשא דאמרן.

(כח) ת"ת, כגוונא דא משה לתתא, אנהיר לאהרן, סטרא דדרום. ולבתר לנשיאים, סטרא דצפון. דכתיב, וסובב אל צפון, ואקיף לון סחרני מדבחא. לבתר ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם, ודא היא ועל סביבותיו שב הרוח.

(כט) ת"ת, בקדמיתא אינון שבעים זקנים ינקין ממשה, ואינון ד דבקצה המחנה ה אתאכלו בנורא דדליק. והא איתערו, מאן גרים לון. כיון דחזא משה דלא יכלין לאתקיימא בלא זקנים, בעא סיעתא לאנהרא לישראל. וקב"ה א"ל, (10) אספה לי שבעים איש כו', ואצלתי מן הרוח אשר עליך, דא רוח דאספקלריא דנהרא במשה שריא ולא באחרא. בג"כ אצטריכו ו לאתנהרא מניה, ודא הוא ועל סביבותיו שם הרוח, לאנהרא כדבקדמיתא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(9) (שם) שם. ז. (במדבר יא) קדושים נט. ד נ"א בקצה (קראקא). ה נ"א אתאכלן (דפוסים ראשונים). ו נ"א מוסיף להתנהגא מניה ולאנתהרא (קראקא).

הולך אל דרום וסובב אל צפון

הסולם

מאמר

מלכות. ואח"כ, ואצלתי מן הרוח אשר עליך, ושמתי עליהם, על עי זקנים. וזה הוא ועל סביבותיו שב הרוח.

יתבשמ הדין ברחמים. מי הוא רחמים. היינו השמש, שהוא ז"א. והוא נקרא ג"כ רוח, שכתוב, סובב הולך הרוח. דהיינו שרחמים, שהוא רוח, סובב הכל.

(כז) ועל סביבותיו שב הרוח: שואל, סביבותיו של מי. ומשיב, סביבותיו של אותו מקום שכתוב למעלה, ואל מקומו שואף, וזהו מערב, דהיינו המלכות. ועד שם, עד המלכות, שב הרוח שהוא ז"א, להאיר באלו עי שנים, שהם ז"ס חג"ת נה"מ שכל אחת כוללת ע"ס. שמקומו, שהוא מלכות, נכלל מהם להאיר אל העולמות, ולהאיר לעי שרים ממונים העומדים סביב אותו המקום של השמש שאמרנו. שהוא מ"הית.

(כט) ת"ת כגוונא דא וס"ר: בוא וראה, כעין זה משה למטה, שה"ס ז"א, האיר לאהרן, שהוא צד דרום, חסד. ואח"כ לנשיאים, שהם צד צפון, דהיינו גבורה, שכתוב, וסובב אל צפון, ומסבב אותם מסביב המזבח. שהוא הראשונים שגשגו.

(כט) ת"ת בקדמיתא אינון זכ"ר: בוא וראה, בתחילה היו אלו שבעים זקנים יונקים ממשה, ואלו הם הזקנים, שבקצה המחנה, שפירושו הקצינים שבמחנה, שנשרפו באש שורפת. וכבר העירו, מי גרם להם שישרפו. שהוא משום שעליהם נאמר ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו, שנהגו קלות ראש. כיון שראה משה שאין ישראל יכולים להתקיים בלי זקנים, בקש עזרה להאיר לישראל. ואמר לו הקב"ה אספה לי שבעים איש וגו' ואצלתי מן הרוח אשר עליך. זהו הרוח של המראה המאירה, שהוא ז"א, ששורה במשה ולא באחר. כי משה היה מרכבה לז"א. משום זה היו צריכים להאיר ממנו. וזה הוא ועל סביבותיו שב הרוח. להאיר כבתחילה, דהיינו כמו לעי הזקנים הראשונים שגשגו.

(ל) כיון דחמא שלמה מלכא דא, אמר ט הבל הבלים כו', וזרח השמש. ביומוי דמשה, דנהיר שמשא לישראל ארבעין שנין, ז לקביל נהירו דלעילא, דקביל באינון ארבעין יומין דהוה בהו, ומקצת שנה ראשונה ה ככולם, דבהו קבל נהירו דאנהיר לתתא. ובא השמש, כד אסתלק מעלמא. ואל מקומו שואף, כמא דאת אמר ה ברוך כבוד ה' ממקומו. ודא מקום עלאה, דנהיר למקום תתאה.

(לא) ד"א, מקומו תתאה ממש. שואף נהירו מלעילא, וזרח הוא שם, דנהיר תמן לסיהרא, ודא יהושע, דאתנהיר מניה, דכתיב ונתת מהודך עליו. ואתערו, פני משה כפני חמה וכו'. הולך אל דרום, בקדמיתא כד הוה בעלמא, כל סטרין אתנהירו כדאמרן. אבל השתא כד אסתלק, במקומו זרח ולא יתיר.

מאמר זהב ירקרק זהב סגור זהב תחתון

(לב) ושמא דיליה איקרי זהב ירקרק, ורזא דא אוקמוה חברייא, אסתר ירקרקת היתה. גוון אתרוג, וכולא חד. ז זהב דא, איהו רישא בסתימו,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט (קהלת א) ורצא יג ר (יחזקאל ג) ביא רית. ז היג הסלם ניא דקביל לעילא וליג לקביל נהירו דלעילא (וינציא ומונקאטש בסוגריים) וניא לקביל נהירו ולעילא וליג דקביל (דפוסים ראשונים). ז היג הסלם ניא בטלה (דפוסים ראשונים). ניא ככולה דבה. (מונקאטש). ט בדפוסים כתב עוד לפרשת תרומה ניא עוד לפרשת תרומה דף קמ"ח אפרו המגיהים כך מצאנו בכל העתקות אשר היו לפנינו ומהלשון נראה שחסר כאן ומה שחסר הוא זה (קראקא ובדפוס וינציא הוא בסוגריים). י ניא ליג זהב (קראקא).

הולך אל דרום וסובב אל צפון

הסולם

מאמר

בתחילה, כשחשה היה בעולם כל הצדדים האירו ממנו כמו שאמרנו (כנ"ל אות כ"ה) אבל עתה, שנסתלק, במקומו זרח, דהיינו רק במלכות, ולא יותר.

מאמר זהב ירקרק זהב סגור זהב תחתון

(לב) ושמא דיליה איקרי וכו': תחילת המאמר מובא בזהר תרומה (אות ת"ג) זהב עלאה, שהוא זהב ד"א, הוא בסוד סתום, והשם שלו הוא זהב סגור, שהוא סגור מעין שאינה שולטת בו. זהב תחתון, שהוא זהב של המלכות, הוא בגלוי יותר, ע"כ. וכאן הוא ממשך ואומר, ושמא דיליה איקרי זהב ירקרק, שהשם של זהב של המלכות, נקרא זהב ירקרק. ח"ס שהעמידו החברים, אסתר ירקרקת היתה, דהיינו גוון אתרוג, והכל אחד, שגוון אתרוג וגוון זהב הוא אחד. זהב זה, של המלכות, הוא ראש בסתום. אע"פ שהוא נבחן שהיא בגלוי כלפי זהב עליון שהוא ז"א. עד שנמשך ושורה

(ל) כיון דחמא שלמה וכו': כיון ששלמה המלך ראה זה, אמר הבל הבלים וגו', זרח השמש, היינו בימיו של משה, שהשמש האירה לישראל מ' שנה, כנגד האור שלמעלה שקבל בארבעים יום שהיה בהם, ומקצת שנה ראשונה חשובה ככולן, ככל ארבעים שנה, כי בהם קבל האור להאיר למטה. ובא השמש, איינו כשמש נסתלק מן העולם. ואל מקומו שואף, הוא כש"א, ברוך כבוד ה' ממקומו, שזה מקום עליון, דהיינו בינה, המאיר למקום התחתון שהוא מלכות.

(לא) ד"א, מקומו תתאה וכו': פירוש אחר. ואל מקומו, היינו מקומו תתאה ממש, שהוא מלכות, שואף האור העליון, זרח הוא שם שמאיר שם ללבנה, שהיא מלכות, והוה יהושע, שהאיר ממנו, כי יהושע הי"ס מלכות, שכתוב, ונתת מהודך עליו, והעירי, שפני משה כפני חמה, שהוא ז"א. ופני יהושע כפני לבנה, שהיא מלכות. הולך אל דרום, היה

אע"ג דאיהו באתגליא לגבי זהב עילאה. עד דאתמשכא ושריא לרישא דגבריאל, כמה דאוקימנא. ובג"כ כלא איהו ברזא עילאה, ואתמשכא ההוא רזא לתתא, כלא כגונא חד.

מאמר הכפרת ובי הכרובים

(ג) (ו) ועשית כפרת זהב טהור, רש"א, בכל פרשתא דא אשכחנא. דאתמסר עבידתא בידא דמשה, בר תרין. בכלהו כתיב, וועשית. ובארון ובאפוד כתיב, (ח) ועשו ארון, (ט) ועשו את האפוד, ולא כתיב ועשית. מ"ט בארון לא כתיב ועשית, בגין דארון כליל ליה למשה בגויה, לאתנהרא מניה. ואצטריכו אחרנין לתקנא תיקונא ושפירו דיליה, למיעל ליה לגביה. (ד) באפוד, לאו דיליה הוא, ולא לאשתמשא ביה, ולא אצטריך ליה למשה, למעבד פולחנא דאחוי, דהא משה איהו מלכא, ואהרן שושבינא דמלכא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ו) (שמות כה) בהשמטת ח"ב ד' רעו. ד"י. ת) (שם) כ נ"א מוסיף ועשית ועשית (דפוסים ראשונים). תרומה תקצד. (א) (שם כח).

זהב ירקרק זהב סגור זהב תחתון

הסולם

מאמר

מגולה, אע"ג דאיהו באתגליא לגבי זהב עילאה, אע"פ שכלפי הוזהב של ז"א היא נחשבת כמגולה, עכ"ז עודו סתום בה. כי אין הארת החכמה מתגלה במלכות גופה, אלא במרכבה שלה שה"ס ד' המלאכים מיכאל גבריאל אוריאל רפאל (כנ"ל ב"ח בראשית אות ל"ח) וי"ש, עד דאתמשכא ושרייא לרישא דגבריאל, שהוא בחינת קו השמאל שבמרכבת המלכות, ובו מתגלה הארת החכמה לגמרי. כמו שהעמדנו. וכו'.

ושורה לראש של גבריאל, כמו שהעמדנו. ומשום זה הכל הוא בסוד עליון, בסוד ז"א, ונמשך הסוד ההוא למטה, למלכות ולגבריאל. הכל באפן אחד.

פירוש הארת החכמה שבשמאל המאיר בכל שלמותו בהתלבשות החסדים, נקרא זהב. ומאיר בראש דז"א, דהיינו בג"ד דז"א ובראש של המלכות. ושואל שם (באות ת"ג) מה בין האי להאי, מה ההפרש בין זהב שבראש ז"א לזהב שבראש המלכות. כיון ששניהם הם הארת החכמה שבשמאל ומשיב, זהב עילאה הוא ברזא פתימא, שהוזהב העליון דז"א, הוא בסוד סתום, דהיינו שהארת החכמה סתומה ואינה מאירה בו. כי ז"א הוא תמיד בחסדים מכוסים מחכמה, ושמא דיליה איהו, זהב סגור, דהיינו שהוא סגור מלהאיר. סגור וסתום מכלא, וכו'. שהוא סגור וסתום לגמרי. זהב תתאה של המלכות איהו באתגליא יתיר, כי במלכות הוא המקום לגילו החכמה, וע"כ החכמה מגולה בה יותר מבז"א, ושמא דיליה אקרי זהב ירקרק וכו' אפטר ירקרקת חיתה, גוון אתרוג. וכולא חד, שירקרק וגוון אתרוג הוא אחד. שהיא הגוון של גילוי הארת החכמה שבמלכות הנקראת אסתר. אמנם זהב דא איהו רישא במתימו, שהוזהב הזה של המלכות הוא עוד סתום ואינו (דפו"י דף מ"ב ט"ג) 556

מאמר הכפרת ובי הכרובים

(ג) ועשית כפרת זהב טהור : ר' שמעון אומר, בכל הפרשה הזו מצאנו שנמסרה המלאכה בידיו של משה, חוץ מבשנים. כי בכלם כתוב, ועשית. ובארון ואפוד כתוב, ועשו ארון ועשו את האפוד, ולא כתוב ועשית. ומשיב, מה הטעם לא כתוב בארון ועשית, משום שהארון, שה"ס מלכות, כולל בתוכו את משה, שה"ס ז"א, כדי להאיר ממנו. כי המלכות אינה מאירה אלא מז"א. וע"כ צריכים אהרים לתקן התקון והיפוי שלה, כדי להכניסו בתוכו. בתוך הארון. (ד) באפוד לאו דיליה וכו' : ולפיכך לא כתוב ועשית באפוד, משום שהאפוד אינו שלו

לה) **זאי תימא**, והא כתיב **ג** והלבשת את אהרן כו', ואפדת לו. ושמת המצנפת על ראשו וגו'. הא כולי האי פולחנא דמשה, ויקרא דאהרן **ז** איהו. לאו הכי אלא יקרא דמשה איהו, דהא קב"ה לא * בעא פולחנא דאהרן, אלא על ידא דמשה. ואהרן לא יכיל לאתקדשא אלא על ידא דמשה. ובכלא אצטריך אהרן למשה, וכל האי יקרא דמשה איהו.

לו) ועשית כפרת, ת"ח, כתיב בפרשתא דא עובדא דשמים וארץ, וכל אינון חיילין דתמן, דהא קב"ה לא פקיד למעבד משכנא, אלא כגוונא דעובדי שמיא וארעא, למהוי **ט** דיורא דלתתא, כגוונא דדיורא דלעילא. ולאתחברא דא בדא כגוונא דנשמתא וגופא, למהוי כלא חד.

לז) כתיב **ט** בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. בראשית, הא אוקמוה. אבל רזא דעובדא דכפורתא, הכא ברמיזו דלעילא, שלשלא דמטטרוין, גניזא דמשכנא, לארמא ארמות קודשא לעילא ותתא.

לח) **י** בראשית, ראשיתא עילאה **ט** י' כפורתא גניזא טמירא, דאשתכחא מרזא דנקודא טמירו עילאה, ואתפרש פרישו, **י** לאתנהרא גו נהירו, לאתטמרא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ב (שם כט) בהשמטות ח"ב ד' רעז. ד"י. ג) (בראשית א) ב"א שכו.
ג (כל ה'פוסים). **ד** ג"א לאיתטהרא גו טהירו ולא גרסינן לאתנהרא גו נהירו לאתטמרא גו טמירו (קראקא).
 ל ג"א ל"ג מן איהו עד איהו (קראקא). **ז** ג"א ל"ג דיורא דלתתא (קראקא). **ח** ג"א מוסיף ות"ח בראשית (קראקא). **ט** ה"ג בדפוס מונקאטש במרובעים ג"א ל"ג (כל ה'פוסים). **י** ג"א לאיתטהרא גו טהירו ולא גרסינן לאתנהרא גו נהירו לאתטמרא גו טמירו (קראקא).

מאמר

הסולם

הכפרת ובי הכרובים

שלו. כי האפוד הוא תקון המלכות, ואינו שישתמש עמו משה, וע"כ אין משה צריך לעשות העבודה של אחיו. כי משה איהו שושבינא דמלכא, ואהרן שושבינא דמטרוניתא (כצ"ל) (וע"י פירושו בזהר מצודג אות כ"ג).

לה) **זאי תימא הא וכו'**: ואם תאמר הדי כתוב, והלבשת את אהרן וגו' ואפדת לו, ושמת המצנפת על ראשו וגו', הנה כל זה הוא עבודתו של משה, והוא כבודו של אהרן ומשיב, אינו כן. אלא כבודו של משה הוא, כי הקב"ה לא רצה עבודתו של אהרן אלא אם כן שתהיה על ידי משה. ובכל דבר היה אהרן צריך למשה, וכל זה כבוד משה הוא.

לז) **ועשית כפרת ת"ח וכו'**: ועשית כפרת וגו'. בוא וראה, בפרשה זו כתוב, דהיינו שרמוז במלאכת המשכן, מעשה שמים וארץ, יכל הצבאות אשר שם, כי הקב"ה לא צוה לעשות משכן, אלא שיהיה כעין מלאכת שמים וארץ, כדי שיהיה המשכן שלמטה כעין המשכן למעלה ממטה למעלה.

ביאור הדברים. סוד הכפרת הוא הכסוי שנעשה להעלמת הג"ר ע"י עלית המלכות לבינה, בסוד **י'** שנכנסה לאור הבינה והאור נעשה לאויר, ל"ק חסר ג"ר הנקרא אויר. והעלמה זו מקורה באו"א עלאין, שה"ס **י'** דהויה, כי הכיסוי, שה"ס הי' שנכנסה לאויר, אינה

גו טמירו. טמירא גו האי כפורתא, מיטטרו"ן מטטרו"ן, פ דאתאחדא מתתא לעילא.

(לט) מגו דחילו דאזל בקושטא ז בגו ארעא, הוה ק משכח נהירו דאביד אדם קדמאה, דאיטמר ההוא נהירו בגנתא דעדן. סלקא לעילא, לא אתיישבא בדוכתיה, דהא לא הוה אשתלים מכל סטרין, ה דהא שלימו דלתתא הוה גרע.

חלופי גרסאות

פ גיא דאתחוצ (קראקא). ז גיא גו (דפוסיס ראשוניים). ק גיא אשתכח (קראקא). ר גיא ליג דהא (קראקא).

הכפרת ובי הכרובים

הסולם

פאמר

מלובשת בו זקרא מטטרון. בלי י' (כמ"ש) בהקדמת תקוני זהר דף ט"ו ע"א. וז"ש **טמירא** גו האי כפורתא מיטטרון מטטרון, שהכפרת כוללת בתוכה ב' בחינות מטטרון. היינו בעת שמטטרון משמש במסך דחירק הממעט השמאל שלא יאיר אלא ממטה למעלה. שאז הוא מתאחד עם הימין. וז"ש דאתאחדא מתתא לעילא, בעת שהשמאל מתאחד עם הימין להאיר רק ממטה למעלה. וכבר נתבאר שמטטרון לוקח כח המסך דחירק שבו מן הכיסוי שבכפרת.

ויש לדעת שכל מעלתו של חנוך בן ירד שנהפך למלאך היה מטעם שזכה לזיהרא עלאה. שה"ס המוחין דנר"ן מאצילות. שנאבדו מאדם הראשון מחמת החטא דעץ הדעת. אמנם ב' אבידות היו לו. כי מחמת אכילת עץ הדעת לא נאבדו לו אלא המוחין דפנים. ועוד נשארו לו המוחין דאחור. וזו"ה, ויתחבא האדם ואשתו מפני ה' אלקים בתוך עץ הגן. כי המוחין דאחור שנשארו לו עשו אותו כמתחבא מפני אור הפנים, וז"ש ויתחבא וגו' מפני ה' אלקים. דהיינו מאור הפנים. ואחר זה גורש לגמרי מגן עדן. דהיינו שאבד גם המוחין דאחור. ולפיכך חנוך, שזכה לאלו המוחין שנאבדו לאדם הראשון, היה צריך לזכות בתחילה למוחין דאחור, ואח"כ למוחין דפנים. וכשהשיג המוחין דאחור, אז היה עוד בלי שם. אלא אח"כ כשהשיג המוחין דפנים, קנה עמהם את השם. חנוך בן ירד. כמ"ש לפנינו.

(לט) מגו דחילו דאזיל וכו': מתוך היראה שחנוך הלך בדרך אמת בארץ. הוא מצא את האור שאבד אדם הראשון. דהיינו הזיהרא עלאה שאבד מחמת החטא דעץ הדעת. אבל רק מוחין דאחור של זיהרא עלאה הזה מצא עתה, (כמ"ש בדבור הסווד. ע"ש) **שחאר** הזה נגנו בגן עדן. עלה למעלה. דהיינו שהיה רוצה

אינה יוצאת משם לעולם. והוא כסוי בקו ימין דז"א, שהוא קו ראשון לג' קוין. והכסוי הזה מתגלה בקו שמאל, כי בו יוצאת ה' מאויר, והאור חוזר למקומו. וחזרת ומתכסה בקו האמצעי, ע"י כנפי הכרובים, בכח המסך דחירק שבהן. כמ"ש לפנינו. והסבוב הזה של הכפרת בג' קוין. מכונה פדיסו. דהיינו מפרש.

וז"ש. (באות ל"ז). בראשית וכו'. רזא דעובדא דכפורתא הכא ברמיוז דלעילא, שמעשה הכפרת רמוז במלת בראשית ברמוז שלמעלה. כי הכיסוי הזה די' שנכנסה באויר, המכונה כפרת, נרמזת בי' דבראשית. שה"ס או"א עלאין. כנ"ל. שלשלא דמטטרון, כי מטטרון הוא נושא המסכים דקו האמצעי כנ"ל, והוא נאחו בכיסוי הזה הנקרא כפרת. שמשם לוקח כחו אל המסך דחירק שבו. גניזא דמשכנא לארמא ארמות קודשא, כי מטטרון פועל בכח הכסוי הזה להרים הארת החכמה שתאיר רק ממטה למעלה. לעילא ותתא. הו במשכן העליון והן במשכן התחתון.

וזה שמפרש דבריה ואומר בראשית, ראשיתא עלאה י', שהמלה בראשית פירושה, הראשית העליונה, שהיא י', דהיינו או"א רומזת על כפורתא גניזא טמירא דאשתכחא מרזא דנקודא טמירו עלאה, שרומזת על הכפרת הגנוזה והנסתרת שנמצאת מסוד הנקודה הנסתרת העליונה, שהיא או"א. כי הכפרת, שה"ס הכיסוי מי' שנכנסה באויר, מקורה מן ה' שהיא או"א עלאין כנ"ל. ואתפרש פרישו, ונפרשה הכפרת למפרש, דהיינו לסיבוב על ג' קוין. כנ"ל. לאתנהרא גו נהירו, דווינו שתאיר בימין, ששם מקום האור. לאתטמרא גו טמירו, ולהסתתר בשמאל, ששם האור מתעלם. ויש ב' שמות מיטטרון מטטרון. כשהמלכות מלובשת במטטרון נקרא מיטטרון עם י', וכשאינה

דהא אתאביד ש בחובא דאדם קדמאה נחת לתתא, ואתמר גו אילני גנתא, אתפשטא תמן בכל סטרי גנתא, עד דאתייליד חנוך בן ירד.
 (מ) כיון דאתייליד הוה אשתכח סמוך לגנתא, שריאת ההיא נהירו
 ה לאנהרא א בגויה, אתרבי ברבו קודשא, ושריא עליה נהירו דא מנצצא.
 עאל לגנתא דעדן, אשכח תמן אילנא דחיי, ב ענפוי ואנבי דאילנא, ארח
 בהו, ואתיישב ג בגויה ההוא רוחא דנהירו דחיי.
 (מא) אתו שליחן מלאכי עילאי, ואוליפו ליה חכמתא עילאה, יהבו
 ליה ספר דהוה טמיר גו אילנא דחיי, ואוליף מניה, וידע אורחוי דקב"ה,
 ואשתדל אבתריה. הה"ד ה ויתהלך חנוך את האלהים. עד דההוא נהירו,
 אשתלים בגויה.

(מב) כיון דההוא נהירו אשתלים לתתא, בעא לסלקא לדוכתיה. ובגין
 לאחזאה ההוא שלימו ברזא דחנוך. יומא חד עאל גו גנתא דעדן, ואחמו ליה
 טמיריו דגנתא, ואנח ההוא ספר, וכל ד מה דחמא, לבר, ואיהו צניע בגו חברייה.

מסורת הוהר

חלופי גרסאות

(ז) (שם ה) ב"ב שפח.

ש נ"א חובא (קראקא). ת נ"א לאתנהרא (קראקא).
 א נ"א בגויהו (דפיסים ראשונים). ב נ"א וענפוי
 (דפיסים ראשונים). ג נ"א גו וליג בגויה (חינצ'א) נ"א גו וליג בגויה ההוא (קראקא). ד נ"א ליג מה
 (קראקא).

מאמר

הסולם

הכסרת ובי הכרובים

האמצעי, ענפוי, ופירות העץ, הריח בהם,
 דהיינו שהמשיך הארת חכמה ממטה למעלה
 המכונה ריח. ונתישב בתיכו את: הרוח של
 איר החיים. שה"ס ו"ק דחכמה. כי אור החכמה
 נקרא אור החיים, ורוח, הי"ס קומת ו"ק.

רוצה להשתמש עם האור. אבל האור לא
 התישב במקומו. כי לא היה שלם מכל
 צדדיו, כי השלמות שלמטה היתה חסר לו.
 שנאבדה מחמת החטא דאדם הראשון. ע"כ
 ירד למטה, לג"ע התחתון, והתחבא תוך עצי
 הגן, דהיינו בחינת מוחין דאחור, שהיה לו
 לאדה"ר אחר החטא, מטרס שגורש מג"ע.
 שגם הוא התחבא אז תוך עצי הגן, כנ"ל
 בסמוך. ונתפשט שם בכל צדדי הגן. עד שטלד
 חניך בן ירד. כלומר עד שהשיג אותם המוחין
 דפניס של זיהרא עלאה, שבשבילם נקרא
 חנוך בן ירד. כי עתה עוד לא נקרא בשם
 הזה, כנ"ל בסמוך.

(מא) אתו שליחן מלאכי וכו': באי
 שליחים, מלאכים עליונים, ולמדו אתו החכמה
 העליונה, ונתנו לו ספר, שהיה גנוז תוך עץ
 החיים, ולמד ממנו, וידע דרכיו של הקב"ה,
 והלך אחריו. ז"ש, ויתהלך חנוך את האלקים.
 עד שאותו האור נשלם בתוכו.

(מ) כיון דאתייליד הוה וכו': כיון
 שגולד חנוך בן ירד, דהיינו המוחין דפניס
 הנקראים בשם הזה. הנה מתחילה היה נמצא
 סמוך לגן, דהיינו בעת שהשיג דק בחינת
 הקטנות דמוחין דפניס, שגוד לא היה ראוי
 להכנס לגן עדן. התחיל אותו האור, דהיינו
 המוחין דפניס, להאיר בתוכו, והתגדל במשחת
 קידש, והאור ההוא שכן עליו כשהוא מתנוצץ,
 נכנס לגן עדן, ומצא שם עץ החיים, שה"ס הקו

(מב) כיון דההוא נהירו וכו': כיון
 שאותו האור נשלם למטה, רצה לעלות למקומו,
 דהיינו להגביש את האור למעלה בשמיים,
 במקום יציאתו של האור. בכדי להראות אותה
 השלימות שיש בסוד חנוך. כלומר השלמות של
 איתם המוחין הנקראים בשם חנוך. יום אחד,
 גכ בגן עדן, והראו לו הנסתרות שבגן.
 והניח אותו ספר, וכל מה שראה מחוץ לגן.
 והספר גנוז בין החברים. כלומר, שממש
 השיגוהו החברים, וגנוזהו.

לבתר

מג) לבתר אתלבש ההוא נהירו, גו ההוא לבושא, לאחזאה לעילא, ולמהוי כיסופא בהדיה, לכל אינון דעבדו קטרוגא במאריהון, זלא יתברי בר נש בעלמא.

מד) הה"ד, ה) ואינון כי לקח אותו אלהים. ואינון: בהאי עלמא. ואינון: כדקא הוה בהאי עלמא. כי לקח אותו אלהים. לדיוקנא אחרא. בהאי, איהו נער תדיר. ורזא דא אוקימנא, ה) חנוך לנער על פי דרכו, לאנהגא עלמין כלהו. גם כי יזקין לא יסור ממנה, דהא תדיר אשתכח ביה, ואתהדר נער.

מה) בחנוך אתכליל דיוקנא דעלמא טמירא. איהו כורסייא דמאריה, עביד שליחן בעלמא. כד עלמא בדינא, נפק זאיקרי מטטרוין, רבון על כל חיילין עילאין. וסבא איהו נער. עאל מעלמא לעלמא, ואתיישבא רוגזא.

מסורת הזהר

ה) (שם) ב"א תעד. ו) (משלי כב) ב"א תעד.

מאמר

הסולם

הנסתת ובי הכרובים

גם כי יזקין לא יסור ממנה. דהא תדיר אשתכח ביה ואתהדר נער. כלומר, שלא הפסיד המוחין דפנים מחמת שמאיר במוחין דאחור, וז"ש, גם כי יזקין אע"פ שיש לו המוחין דפנים הנקראים זקן, לא יסור ממנה, אינו פוסק מלהאיר במוחין דאחור הנקראים נער. וז"ש, דהא תדיר אשתכח ביה ואתהדר נער, שתמיד נמצא במוחין דפנים שהוא זקנה, וחזור להאיר במוחין דאחור הנקראים נער. גם זסו"ה נער הייתי גם זקנתי וגו'. שאמרו שר העולם אמרו. שהפירוש הוא, גם זקנתי, אע"פ שיש לי מוחין דפנים שה"ס זקנה, עכ"ז אני נשארתי נער, שאני מאיר גם במוחין דנער.

מג) לבתר אתלבש ההוא וכו': אח"כ נתלבש אתו האיר תוך הלבוש ההוא, דהיינו תוך גופו של חנוך, להראות שלמותו למעלה. בשנויים ושיבוישו בשבילה. כל אלו המלאכים שקטרגו לפני אדונם, שלא יבדא את האדם באדן.

מד) הה"ד ואינון כי וגו': וז"ש ואינון כי לקח איתו אלקים. ואינון, בעולם הזה. ואינון, כמו שהיה בעולם הזה. כי לקח אותו אלקים לצורה אחרת. בצורה זו, היא תמיד נער. והעמדנו הסוד הזה בכתוב, חנוך לנער על פי דרכו, דהיינו להנהיג כל העולמות. גם כי יזקין לא יסור ממנה. כי תמיד נמצא בו, וחזור להיות נער.

פירוש. המוחין דאחור מכונים בשם נער. והמוחין דפנים מכונים בשם זקן. בסוד, אין זקן אלא מי שקנה חכמה. (קדושין ל"ב:). כי אע"פ שיש חכמה גם במוחין דאחור, אינם נחשבים להשגת חכמה. משום שאינה יכולה להאיר שם מחמת חסרון חסדים. וכבר ידעת, שהשם חנוך הוא על המוחין דפנים. וז"ש, ואינון כדקא הוה בהאי עלמא, דהיינו במוחין דפנים, כי לקח אותו אלקים לדיוקנא אחרא, דהיינו שיאיר בבחינת מוחין דאחור. ואין לשאול, א"כ הוא עוד ירד ממדרגתו, כי חזר למוחין דאחור. וז"ש, ורזא דא אוקימנא חנוך לנער לפי דרכו וכו'.

מה) בחנוך אתכליל דיוקנא וכו': בחנוך נכללה הצורה של העולם הנסתר, שהוא ז"א. שממנו מוחין דפנים. הוא כסא לאדוני. שהוא כסא לז"א, כלומר שז"א שורה עליו. עושה שליחות בעולם. כשהעולם בדין, נמסרת ההנהגה למטטרוין, הוא יוצא, ומטטרוין נקרא רבון על כל הצבאות העליונים, שכולם הם תחת הנהגתו. והזקן הוא נער. כלומר שנוחב מוחין דזקנה ומקבל מוחין דנער, ואז נמצא העולם בדין, נכנס מעולם לעולם, דהיינו שנכנס מעולם דמלכות לעולם ז"א, שהוא מוחין דפנים, או נשקט הרגו. ומנהיג העולם ברחמים.

מו) דיוקנא דא אתפרס בפריסו כפורתא, ואתצירין ביה בההוא פריסו תרין דיוקנין, חד דכר, וחד נוקבא. וקיימן תרי רביין עולמין רחימין, ברחימו ה דביקאן דא בדא.

מוז) ורזא דא בראשית ברא אלהים, פריסו כפורתא סתימאה. את השמים ואת הארץ, תרין כרובין קיימין בדביקו * דחביבותא. שמים וארץ לא כתיב, אלא את השמים ואת הארץ, לאסגאה תרין כרובין כחדא. כפרת דא פריסא לגו, בטמירו דהיכלא, ובתריין סטריין קיימין תרין אליין.

מח) בראשית סלקא לעילא. רזא דיליה, נחתא לתתא. כגוונא דההוא רזא דבראשית סלקא לעילא, ולא אתרשים ברשימו, נפקא רשימו ו לתתא, ואתעביד ז מניה כפורתא עילאה, רשימא ברשימין תלתא. ח ברזא יהוה אלהינו יהוה. מאלין תלת, נפקו תלת אחרנין, ואינון שית, והיינו בר"א שי"ת.

חלופי גרסאות

ה ג"א מוסיף דכיון דביקאן (קראקא). ו ג"א לבתר (ווינציא בסוגריים). ז ג"א מינה (קראקא). ח ג"א ל"ג ברזא.

הכפרת ובי הכרובים

פירוש. נודע, שהי' נכנסה באור דאו"א ועשתהו לאויר, דהיינו שנסתלקו הג"ד שה"ס חכמה, אינה יוצאת משם לעילם. וע"כ או"א הם תמיד בחסדים מכוסים. אבל מסך זה מחמת הי' שנכנסה לאויר יודד לישסות, ובהם הי' יוצאת מן האויר, והאויר חזר בהם להיות אור החכמה (כמ"ש בפלפ"ס אות מ"ו ע"ש). והטעם הוא, כי או"א הי"ס ג"ר דבינה, שהם תמיד בסו"ה כי חפץ חסד הוא, שחפצים רק חסדים ולא חכמה, וע"כ אינם סובלים שום חסדון מחמת עלית הי' באויר, הדוחה אור החכמה, כי גם בלי זה אינם מקבלים חכמה, וע"כ אין צורך שהי' תצא מאויר שלהם, מה שאין כן ישסות, שהם צדיכים חכמה, כי כל ההפרש בבינה, שהם צדיכים חכמה, הוא שבינה היא בחסדים, וז"א הוא בחסדים שיש בהם הארת חכמה (כמ"ש בתע"ס שיעור א' דף ו') ולפיכך לעת גדלות יוצאת הי' מאויר דישסות, והאויר חוזר להיות אור.

ו"ש, בראשית, דהיינו או"א הנקראים ראשית, סלקא לעילא, אודותיהם מאירים למעלה ואינם מתפשטים למטה, משום שהם סתומים מחכמה, מחמת שהי' אינה יוצאת מאויר שלהם. רזא דיליה, דהיינו המסך די' שנכנסה

מאמר

מו) דיוקנא דא אתפרס וכר: צורה זו של מטטרון, דהיינו שהוא בסוד מוחין דנער חכלולים במוחין דזקנה, כנ"ל בסמוך, נפרסה במפרס הכפורת, שנצטיירו בה באותו המפרש המפרש ב' צורות, א' דכר וא' נוקבא, שה"ס מטטרון וסנדלפון, שהם ב' נעדים, עלמים אהובים, עומדים דבקים זה בזה, שה"ס ב' הכרובים, שהמוחין דנער מאירים בהם.

מוז) ורזא דא בראשית וגו': זה סוד בראשית ברא אלקים. בראשית היינו הכפורת, (כנ"ל אות ל"ח) ברא אלקים, היינו שברא המפרש של הכפורת הסתומה, את השמים ואת הארץ. הם ב' כרובים, העומדים בדבקות של אהבה, שמים וארץ לא כתוב, אלא את השמים ואת הארץ. הן, לרבות ב' כרובים הדבקים יחד, כפורת זו פרושה לפנים, בסתרו של ההיכל, ובבי' הצדדים עומדים שני אלו.

מח) בראשית סלקא לעילא וכר: בראשית, עולה למעלה. סודו יורד למטה, כמו שהסוד ההוא של בראשית עולה למעלה, ואינו נרשם ברשימה, יוצאת מחנו דשימה למטה, ונעשית ממנו כפורת עליונה הרשומה בג' רשימות. בסוד הויה אלקינו הויה, מאלו ג', יוצאים ג' אחרים, והם שש, והיינו שבראשית היא אותיות ברא שית.

מט) אתפרש כפורתא דא לסטר דרום ומערב, ואפיק תרין * כרובים כחדא, זכר ונוקבא, דישתכחון דא לקבל דא. דרום, איהו ראש, כהן * נוטל בראש. ואיהו * בן זכר. מערב איהו נוקבא, בת יחידה, בת היתה לאברהם ודאי. והיינו ברזא דא, בראשית: "בית ראש" * כפורתא, דלא * אשתמודע, עד דאתפרס בפריסו, ואפיק תרין אלין. כגוונא דא ה' וע"ד. בת, בת ראש, בת לאברהם. * כפורתא לאתפרסא.

נ) אתהדר כפורתא ממערב לצפון, ואתפרס בפריסו. ואתגלייא זכר, דאתאחיד בסטרא דכפורתא. ונוקבא אתטמרת לתתא, ואתעבידת * באש דצפון. ורזא דא בראשית, בת אש. * כפורתא. * פריסו דאתפרס, ואחזי חד, ולא

חלופי גרסאות

ט ג"א סמכין (דפוסים ראשונים). י ג"א ל"ג נוטל (דפוסים ראשונים). כ ג"א ל"ג בן (דפוסים ראשונים). ז"א אתפרס (קראקא). ח ה"ג בדפוס מונקאטש בכר בעים ובכל הדפוסים כתוב באר.

הכפרת ובי הכרובים

הסולם

מאמר

זה כנגד זה. דרום שהוא חסד, הוא ראש לז"ס תחתונות, שז"ס כהן לוקח בראש. והוא בן זכר. מערב היא נוקבא, שנקראת בת יחידה. שעליה נאמו בת היתה לאברהם. לאברהם ודאי. שהוא חסד. והיינו בסוד זה. בראשית, שהיא אותיות **בת ראש**. שהם בי הכרובים, בת, היא מלכות. ראש, הוא חסד. קו ימין דז"א. * שבבראשית, היא הכפורת. דהיינו המסך מביאת ה' באויר (כנ"ל אות ל"ח ע"ש). שאינה נודעת עד שנפרשת במפרש, ומוציאה בי כרובים אלו. בסוד בת ראש. כעין זה היא ה' אחרונה דהויה. שהיא בבחינת היחוד דבת ראש. כלומר, שהמלכות מיוחדת בחסד. כי הויה ה"ס ז"א שהוא בבחינת חסדיה מכוסים. ועל זה, דהיינו בבחינת היחוד הוה, נקראת המלכות בת. דהיינו בת ראש, בת לאברהם. * דבראשית היא הכפורת להפרש. **ג) אתהדר כפורתא ממערב וכו':** עתה מפרש היחוד הבי של בי הכרובים, דהיינו מערב עם צפון. מוחזרת הכפורת ממערב שהוא המלכות, לצפון, שהוא גבורה, דהיינו קו השמאל. ונפרשת במפרש. ומתגלה הדכר שנאחז בצד הכפורת. והנוקבא, דהיינו המלכות, מסתתרת למטה, ונעשית באש של הצפון. וז"ס בראשית, שהיא אותיות **בת אש** ה' שבבראשית, היא הכפורת. ה' היא המפרש שנפרש, והראה אחד ולא שנים, כי הנוקבא נתכסתה למטה. ואם תאמר, המפרש העליון והתחתון הכל אחד. כך הוא. שאינו נפרד שם זה מזה, הכל הוא אלקים.

ש:כנסה באויר שיש בהם, נחתא לתתא, כי המסך הזה יורד ומתפשט לישסו"ת וגם ישסו"ת מתמעטים מחמתו לאויר. כגוונא דההוא רזא דבראשית פלקא לעילא כלפי זה, שסוד בראשית הזה, שהוא או"א עלאין, עילה הארתם למעלה, דהיינו שהם סתומים מחמת ה' שנכנסה באויר, ולא אתרשיים ברשימו, שלא נרשמו באיזה חסרון מחמת ה' שנכנסה באויר שלהם, מחמת שגם בלי זה אינם מקבלים חכמה. כנ"ל. נפקא רשימו לתתא, יוצאת מ' זו, שבאויר דאו"א. רשימת חסרון למטה בישסו"ת. ואתעביד מניה כפורתא עילאה, שביסו"ת נעשית, ממסך דאותה ה' שבאויר. כפורת עליונה רשימא ברשימין לתתא, דהיינו ברשימת ג' קוין ימין, שמאל, ואמצע, ברזא הויה אלקינו הויה, שבי קוין ימין ושמאל נקראים הויה אלקינו. והקו האמצעי נקרא הויה. שה"ס חסד, גבורה, ת"ת. מאלין תלת נפקו תלת אחרנין, כי מהם יוצאים ג' קוין למטה מטבור הנקראים נצח, הוד, יסוד, והם שש ספירות חג"ת נה"י. דהיינו בראשית. וע"כ מרומז באותיות בראשית, בראשית, שה"ס חג"ת נה"י הנ"ל.

מט) אתפרש כפורתא דא וכו': עתה מפרש ג' יחודים הנפרשים על הכפורת בסוד בי הכרובים. יחוד א', הכפורת הזו, דהיינו הכפורת העליונה הנ"ל נפרשת לצד דרום, שהוא חסד, ולמערב, שהוא מלכות. ומוציאה בי כרובים יחד זכר ונוקבא שיהיו נמצאים

תרין, דהא נוקבא אתכפייא לתתא. ואי נ תימא כולא חד פריסו ם עילאה ותתאה. הכי הוא. דלא ם אתפריש שמא דא מן דא, כלא איהו אלהים. (נא) אתהדר כפורתא ממערב למזרח, פריס פריסו בתרין סטרין, בסטרא דמזרח, ובסטרא דמערב. כיון דכפורתא קיימא במזרח ומערב, כדין חזוה אשתכת, וחיבורא כדקא יאות, והאי בת, אתכלילת בעיטרהא כדקא יאות, וקיימא באשלמותא. וכדין איהו ברזא דיליה בראשית, בלא פירודא כלל. (נב) ולקבל אליו תלת זימנין, סלקין ישראל תלת זימנין למיחג חגייהו. בפסח אתהדר כפורתא בסטר דרום ומערב, וכדין ההיא בת קיימא

חלופי גרסאות

נ גיא מוסיף תימא ר (מונקאטש במרובעים). ם גיא עילא ותתא (דפוסיס ראשונים). ם גיא אפריש (דפוסיס ראשונים).

מאמר

הסולם

הכפרת ובי הכרובים

ביאור הדברים. נודע שהיחוד של מלכות עם קו השמאל דו"א, שהוא גבורה, אינו נעשה למעלה במקום הגבורה דו"א, אלא למטה במקום המלכות. והוא מטעם כי הג"ר דחכמה דשמאל, נתמעטו ע"י קו אמצעי, ורק הו"ק דחכמה דשמאל מאירים, וע"כ אי אפשר שיהיה היחוד במקום גבורה דו"א, שהוא אור זכר המאיר ממעלה למטה, שהוא ג"ר, כי הג"ר נעלמים, ולפיכך היחוד הוא במקום הנוקבא, המאירה אור נקבה שממטה למעלה, שהוא ו"ק (כמ"ש בזהר אמור אות קצ"ח וקצ"ט ע"ש).

וזהו אתהדר כפורתא וכו' ואתגלייא דכר דאתאחיד כסטרא דכפורתא, שלא נתגלתה הנוקבא למעלה ביחד עם הדכר, כדי שלא יתגלו הג"ר דחכמה, ונוקבא אתטמרת לתתא ואתעכירת באש דצפון, שהנוקבא נתכסתה למטה, שלא לקבל ג"ר דחכמה אלא ו"ק, והיא נעשתה באש של הצפון, שהצפון משפיע בה הדינים שלו, הנקראים אש, והיא מתתקנת בהם, שתוכל להאיר החכמה כמו בצפון, שאין החכמה מתגלה זולתם. (כמ"ש באדרא רבא אות רי"ט). ורזא דא בראשית, בת אש, שהמלכות נעשתה בת לצפון, שהיא אש. י' כפורתא י' פריסו דאתפרס וכו' ולא תרין דהא נוקבא אתכפייא לתתא

כי לא נעשה היחוד למעלה במקום גבורה דו"א, אלא במקום הנוקבא שהיא מתכסית מג"ר למטה במקומה. אבל אם היה היחוד למעלה היו הג"ר מתגלות, ואי תימא כולא דה פריסו עילאה ותתאה, ואם תאמר שהכל אחד, הן המפרש העליון שהוא גבורה, והן המפרש התחתון שהוא המלכות שנתכסתה.

באברהם, ואיהי ב"ת רא"ש, ותמן הלל, ולאן הלל גמור, דהא תרין כרובין אלין, לאו אינון באשלמותא כדקא יאות, דהא ישמעאל נפיק ומקטרג. (ג) מיומא דראש השנה עד יומא פ קדמאה דסוכות, אתהדר כפורתא מצפון למערב, כדין ההיא בת אתכפיא, וקיימא ביה ביצחק, ולא בחדוה, ואיהי ב"ת א"ש, ואינון לאו באשלמותא, וע"ד לית תמן הלילא כלל, דהא עשו נפיק ומקטרג. בסוכות, סלקא האי בת. ז ואישתלימת ביה ק ביצחק בחדוה, ומתחברן דא בדא, וכדין הלל גמור, עד דאשתכיך רוגזא, וחברותא אשתכח.

(ד) בשבועות ט דאקרי עצרת, אתהדר כפורתא בסטר מזרח ומערב, כדין שלימו אשתכח, וחביבו ודביקותא איהו בכל סטרין, וחדוה דעילאי ותתאי. יכדין ז תורת ה' תמימה משיבת נפש.

(ה) ובתלת זמנין אלין, כפורתא אתהדרת בסטראה, כדקא יאות, כפרתא דא אתפרסא לעילא, גו ההוא נקודה טמירא, בנהירו קדמאה דאתפרסא.

מסורה הזהר

חלופי גרסאות

ז. (תהלים יט) הקסה"ו קמד ז"ח להלן אות ס"ח. (תק"ח ד קטז ט"ג קיט ט"ג).
פ' נ"א ל"ג קדמאה דפיסים ראשונים). ז נ"א ואשלימת (קראקא). ק נ"א ביעקב (דפיסים ראשונים). ר נ"א ל"ג בחדוה (קראקא). ש נ"א ל"ג דאקרי (חינצ'יא) נ"א ועצרת ול"ג דאקרי (קראקא).

מאמר

הסולם

כפרת וב' הכרובים

הצדדים (כנ"ל אות נ"א) והוא שמחת העליונים והתחתונים. ואז תורת ה' תמימה משיבת נפש. כי תורה שבכתב, שהיא ת"ת דהיינו מזרח. מתחברת יחד עם תורה שבעל פה, שהיא מלכות, דהיינו מערב. והתורה תמימה.

(ה) ובתלת זמנין אלין וכו': ובשלש פעמים אלו, מוזחרת הכפירת בצדדיה כראוי. בפעם א', שהוא היחוד דרום ומערב, נפרשת הכפורת למעלה, כלומר שאין לה התפשטות למטה, באותה הנקודה הנסתר, כלומר, באותו האור של הנקודה הנסתר, שהוא אור חסדים מכוסים מחכמה, וזהו בא"ר הראשון שנפרשה. כלומר, שאור ביחוד הראשון, דרום מערב. והטעם שאין לה התפשטות למטה, הוא משום שדרום שה"ס קו ימין, נמצאת ה"ל באויר בדומה לאו"א עלאין. (כמ"ש בפלפ"ס אות ל"ג) והוא ו"ק בלי ג"ר אח"כ, ביחוד צפון ומערב, נפרשת בשלמות, כלומר, שבקו שמאל יוצאת ה"ל מאויר, והג"ר חוזרים (כמ"ש שם באות ל"ד) אבל המלכות נבחנת כמכוסה ואינה יכולה להאיר. ואח"כ בפעם ג' ביחוד מזרח ומערב, המלכות

במילואם כראוי, להיותם מחוברים בצד אחד, ולא מב' צדדים. כי ישמעאל יוצא מצד ימין, שהוא הפסולת של הכסף, ומקטרג.

(ג) מיומא דראש השנה וכו': מיום רה"ש עד יום הראשון של סוכות, מוזחרת הכפורת מצפון למערב, אז מתכסה הבת ההיא, שהיא מלכות, ועומדת ביצחק, דהיינו שמקבלת מקו שמאל, ולא בשמחה, והיא ביחוד בת א"ש (כנ"ל אות נ'). והם אינם בשלמות, וע"כ אין שם הלל כלל, כי עשו, שהוא פסולת הזהב, יוצא ומקטרג. בסוכות עולה הבת ההיא שהיא זלכות, ונשלמת ביצחק בשמחה, שהוא קו זמאל, כי הוא מתלבש בחסדים, שהוא שלמותו, ומתחברים זה בזה, ואז הלל שלם על שנשקט הכסף, דהיינו הדינים של ראש השנה, ינמצא החיבור.

(ד) בשבועות דאקרי עצרת וכו': בשבועות שנקרא עצרת, מוזחרת הכפורת בצד מזרח ומערב, אז נמצאת השלמות, והאהבה והו"ביות הם בכל הצדדים, כי מזרח שהוא ת"ת, והוא הקו האמצעי כולל בתוכו כל

לבתר אתפרס בשלימו. ושריאי על ההוא פריסו, כד אתחפיין גדפי כרובים על האי כפרתא, בגין ת לאתחפייא כפרתא, ולא יהא באתגלייא. (נו) כפרת. כפרת כתיב, דכד אתיא נהירו עילאה, אינון כרובים בטשי בגדפייהו, וסלקין לון לעילא, ואמרין שירתא מסגיא דההוא חדוה דההוא נהירו.

(נז) כגוונא דא לתתא, וכפורתא אתהדר, ומאינון תלתא * הוו כרובים ימינא ושמאלא. ימינא שריא ביה רותא דלעילא, מההוא סטרא. ושמאלא דהוה במערב ב באתהדרותא דכפורתא, קאים לגביה בסטר שמאלא, * ושריאי ביה רוחא דנוקבא, ואתחבר דא בדא בחביבו דדכר ונוקבא. וכן לכל סטריין באתהדרותא דכפורתא. ולעולם תרין אינון, דכר ונוקבא, לתתא בהאי עלמא אינון תרין ולא יתיר.

(נח) ואי תימא לעילא נ הואיל ולא אצטריך דבקותא בכפורתא, איך

חלופי גרסאות

ת נ"א דאתחפייא (דפוסים ראשונים). א ה"ג הסלם נ"א מוסיף וחד הו (דפוסים ראשונים). נ"א וכד הו (מונקאטש במרביעים). ב נ"א באהדרותא (קראקא). ג נ"א איך ולי"ג הואיל ולא (קראקא).

מאמר

הסולם

הכפרת ובי הכרובים

וכן בכל הצדדים בהסתובבות הכפורת נבחנת הנוקבא, שמקבלת מצד שמאל, ולעולם המזדווגים הם רק שנים, דכר ונוקבא. וכן למטה במשכן בעולם הזה הם שנים ולא יותר.

(נח) ואי תימא לעילא וכו': ואם תאמר, למעלה, כיון שאינו צריך דבקות בכפורת, כמו למטה במשכן, שהכרובים היו דבוקים בכפורת, איך הסתובבה הכפורת ביחד עם הכרובים. ומשיב, ודאי בהסתובבות הזו, נתדבקו זה בזה, ותמיד נתדבק בה.

פירוש. ששואל, שענין הסתובבות הכפרת עם הכרובים יחד, הוא מובן למטה שהכרובים נעשו מקשה מן הכפרת והם דבוקים יחד. אבל למעלה מה הפירוש שהכרובים דבוקים בכפרת, ולמה צריכים לזה, ומשיב, כההוא אתהדרותא אתדבק דא בדא, שעיי הסתובבות בג' צדדים נעשו דבוקים זה בזה, דהיינו שהכרובים נתדבקו למעלה, ה"ס המסך שנעשה מי' כי סוד הכפרת למעלה, ה"ס המסך שנעשה מי' שנכנסה לאויר, ולפי"ז יש לה השתוות עם הצד הימין, שהשתוות זו נבחנת לדביקות. ואח"כ כשנסתובב לצד שמאל, ששם יצאה ה' מאויר, הגה בהסתובבות לצד האמצעי חזרה אותה בחינה דו"ק של ה' שנכנסה באויר. ע"י

המלכות שורה על איתו המפרש, כלומר שהיחוד הוא במילואו, כשכפפי הכרובים סוככות על הכפורת, כדי לכסות הכפורת ולא יהיה בגלוי. כלומר, כדי לכסות וג"כ דחכמה דשמאל, שאסור לגלותם.

(נו) כפרת כפרת כתיב וכו': כפרת. כתוב כפרת חסר ו'. ומשיב, כשהאיר העליון בא הכרובים האלו מכים בגדפיהם, ומעלים אותם למעלה מן ה' שהוא ז"א דהיינו לאו"א, ואומרים שירה מו"ה איתה השמחה של האור ההוא, וכיון שעולים למעלה מו', ע"כ כפרת חסר ו'.

(נז) כגוונא דא לתתא וכו': כעין זה שאמרנו בכרובים העליונים, בז"א ומלכות, הוא ג"כ למטה בכרובים וכפורת שבמשכן שה"ס מטטרון וסנדלפון, שהכפרת מסתייבת לג' צדדים, ומאלו הג' נמצאים הכרובים ימין ושמאל. כלומר שהכרובים העומדים בימין ושנאל דכפורת מקבלים מאותם ג' הצדדים. ומפרש, הימין, דהיינו כרוב הזכר, העומד בימין הכפרת, שירה בו רוח שלמעלה מאותו הצד שנמצא בו בסבוב הכפורת. והשמאל המשפיע במערב בהסתובבות הכפרת, עומד ומאיר לו בכרוב העומד מצד שמאל דכפרת ששורה בו רוח הנקבה, דהיינו כרוב הנקבה, ומתחברים הכרובים זה בזה באהבה של דכר ונוקבא.

אתהדר ז כפורתא. ודאי בההוא אתהדרותא, אתדבק דא בדא, ותדיר אתדבק בה.

(נט) כגוונא דכרובים אינון לעילא, קיימין על את וניסא. והא אוקימנא רזא דכתיב, ^ח פורשי כנפים סוככים, ולא כתיב פרושי כנפים סוככים בכנפיהם, אלא על את וניסא הוּו קיימין. זמנין ידיען הוּו סלקן גדפייהו, ופרשי לון לעילא בכל יומא ויומא, והוּו ^ה מתהדרן ומחפיין על כפורתא. ועל דא באת וניסא הוּו קיימין.

(ס) בכל אתר דרוחא עילאה הוּו אתי ושריאי, ודאי בההוא אתר דשריא, אית ביה ז ממשו, וקיומא באת וניסא. ב"נ איהו מעפרא, ועד לא שרא עליה נציצו דרוחא ז דלעילא, לית ביה ממשו, כיון דשריא עליה, אית ביה ממשו, וקיימא בקיומא.

(א/סא) ואי תימא דא בלחודוי, ת"ח מחוטרא דאהרן, דאיהו אעא בלא ממשו כלל, כיון דשדר ביה קב"ה זעירו דרוחא, קאים בקיומא, ואתעביד ^ח ליה בריה וממשו. ומה אעא דלאו אורחיה בכך, כיון דשדר ביה קב"ה חד זעירו דרוחא, קאים בקיומא, והוּו ביה ממשו. כרובים דאינון ^ס קדושין, וקיימין בקדושה כגוונא דלעילא, על אחת כמה וכמה.

מסורת הוהד

חלופי גרסאות

(ח) (שמות כה) אחרי מות נב. ד נ"א בכפורתא (קראקא). ה נ"א מסדרן (דפוסים ראשינים) נ"א מסדרי (מונקאטש בסוגריים). ו נ"א ל"ג מן ממשו עד ממשו (קראקא). ז נ"א לעילא (חינצא). ח נ"א ביה (דפוסים ראשונים). ס נ"א קדושא וקיימין בקדושא (דפוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

הכפרת ובי הכרובים

ע"י המסך דחירק שבקו האמצעי (כמ"ש) בפלפיה"ם אות ל"ח ע"ש) ונמצא שוב דבוק בכפרת מחמת היותם בבחינה אחת. וז"ש, ותדיר אתדבק בה, שע"י ההסתובבות, נמצא, שהכרובים, שהם בחינת ימין ושמאל, דבוקים בכפרת תמיד. כמו שבארנו. כי יש להם השתוות לכפרת. הן בקו ימין, והן בקו האמצעי. ומאחר שהקו האמצעי ממעט הג"ד דחכמה דשמאל, נמצאת השתוות לכפרת. גם בשמאל. ולפיכך דבוקים תמיד.

(א/סא) ואי תימא דא וכו' : ואם תאמר, שזה בלבד הוא כו בוא וראה ממהו של אהרן, שהוא עץ בלי שום ממשות, כיון ששלח בו הקב"ה מעט רוח עמד בקיום ונעשה בריה וממשות. ומה עץ, שאין דרכו בכך, כיון ששלח בו הקב"ה משהו אחד של רוח. עמד בקיום והיתה בו ממשות, הכרובים שהם קדושים. ועומדים בקדושה כעין שלמעלה, על אחת כמה וכמה שהרוח העליון היה עושה בהם נס. בכל

(נט) כגוונא דכרובים אינון וכו' : הכרובים שבמשכן הם, כמו הכרובים למעלה, ועומדים באות ובנס. וכבר העמדנו הסוד, שכתוב פורשי כנפים סוככים. ולא כתוב פרושי כנפים. ולא סוככים בכנפיהם. אלא על אות ונס היו עומדים, והיו פורשים כנפיהם כמו כרובים חיים. ולעתים ידועות היו הכרובים מעלים כנפיהם, ופורשים אותן למעלה בכל

ב/סא) בכל זמנא דישראל הוּו זכאין, כרובים הוּו דביקין בדביקו אפין באפין, כיון דהוּו סרחן, הוּו מהדרן אפייהו דא מן דא. מנא הוּו ידעי, הכא . אתפלגון עמודין דעלמא. אבל בתננא דקורבנא, ובקורבנא על גבי מדבחא, ובכהנא כד בריך ית עמא, כ באלין תלתא הוּו ידעי, כ דהא כרובים מהדרין אנפין דא מן דא, וקב"ה בעי כ תיובתא דבנוי.

סב) תננא דקורבנא, כד הוּו ישראל זכאין, תננא כ הוּו סליק לעילא באורח מישר, כ כעיטורא דקולפין, אי לסטר מזרח, אי לסטר מערב, או בכל כ סיפא עלמא, באורח מישר הוּו סליק. וכד לא סטא כ לימינא ולשמאלא, כדין רעותא קיימא לעילא ותתא, וקב"ה אתרעי בעובדין כ דישראל בחביבו יתיר. סג) בקרבנא דעל גבי מדבחא. כד הוּו ישראל זכאין, הוּו מתחזי על גבי אשא דמדבחא כ דיוקנא דאריה אכיל קורבנא על מדבחא. וכד לא הוּו זכאין, הוּו חמן דיוקנא דכלבא רביע על מדבחא.

סד) כהנא כד בריך ית עמא, בשעתא דזקיף ידוי, כד הוּו ישראל זכאין כ ואתחזון לברכא, ידוי הוּו זקיפין בזקיפו, בלא טורח כלל, כ ואתארמו בחידו וברעו. כדין שכינתא שרייא עליהו, ואודקפן אינון מגרמייהו, וכדין כהנא הוּו ידע, דאתחזון ישראל לברכתא, וברוך לון ברעו דלבא.

חלופי גרסאות

י ג"א אפליגו (דפוסים ראשונים). כ ג"א דאלין (קראקא). ל ג"א רזא דכרובים (קראקא). מ ג"א תיאובתא (קראקא). נ ג"א הוּו (קראקא). ס בעיטורא (כל הדפוסים) ג"א בקולפין (קראקא). ע ג"א שיימי (דפוסים ראשונים). פ ג"א ימינא ושמאלא (קראקא) ז ג"א ל"ג דישראל (קראקא). ח ג"א דיוקנא (קראקא). ט ג"א ואתחזי (וויניציא) ג"א ואתחזו (קראקא). ש ג"א ואתרמו (דפוסים ראשונים).

הכשרת ובי הכרובים

הסולם

מאמר

במעשיהם של ישראל באהבה יתירה. כעיטורא פירושו כהסתלקות. כי תרגום לא סרו הוא לא עטרו (מ"ב ט"ו ד') קולפין פירושו חצים. כי תרגום מכת חרב והרג הוא קטולת גלמין גולפין. (תרגום אסתר) וג' וק' מתחלפין במבטא.

סג) בקרבנא דעל גבי וכי: הסימן הב' הוא, בקרבן שעל המזבח. כי כשישראל היו זכאים, היתה נראית על אש המזבח צורת אריה אוכל קרבנות על המזבח. וכשלא היו זכאים, היו רואים צורת כלב רובץ על המזבח.

סד) כהנא כד בריך וכי: הסימן הג' הוא. ככהן כשהיה מברך את העם, כי בשעה שנשא ידיו, כשהיו ישראל צדיקים, והיו ראויים לברכה, ידיו היו נשיאות בנשיאות בלי כבודת כלל, והורמו בשמחה וברצון. או השכינה שורה

ב/סא) בכל זמנא דישראל וכי: בכל זמן שישראל היו זכאים, היו הכרובים רבקים בדבקות פנים בפנים, כיון שחטאו היו מחזירים פניהם זה מזה. שואל, מאין היו יודעים, הרי לא יכלו לבא לקדש הקדשים לראות את זה. ומשיב, כאן נחלקו עמודי העולם. אבל בעשן הקרבן, ובקרבן שעל המזבח, ובכהן, כשהיה מברך את העם, בשלשה אלו היו יודעים, שהכרובים החזירו פניהם זה מזה והקב"ה רוצה בתשובה של בניו.

סב) תננא דקורבנא. כד וכי: ומפרש דבריו. עשן הקרבן. ה א. כשהיו ישראל זכאים, היה עולה העשן למעלה בדרך ישר. כהסתלקות של חצים. אם העשן היה עולה לצד מזרח או לצד מערב, או בכל קצוי ארץ, היה עולה בדרך ישר. וכשלא סר ליגין ולשמאל, או נמצא הרצון למעלה ולמטה, והקב"ה רצה

סה) וכד ידוי הוּו יקירין ובטורח סגי אודקפו, ולא יכיל לארמא לון, אלא ברוב טורת. כדין הוּו ידע, דהא שכנינתא לא שרייא על ידוי. וישראל לא אתחזון ת לברכא.

סו) בגין דבשעתא דשכנינתא הוּו אתיאי לשריאי על ידוי, כל אינון אצבען דאינון בדיוקנא עילאה, הוּו חדאן בחידו, לקבלא א לה לשכנינתא עלייהו, ופרחי ב לאודקפא לעילא. כמא דהוּו חדאן כרובין דהאי עלמא, וכ"ש לעילא, לקבלא לה לשכנינתא על גבייהו.

סז) ורזא דא; ט) וידי משה כבדים. מ"ט. בגין דההיא שעתא ישראל לא הוּו זכאין. וידוי דמשה איתייקרנו, ולא ג יכיל לזקפא לון ד לעילא. דכתיב לעילא, י על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה'. וכדין ויבא עמלק, ואתייקרו ידוי דמשה, ולא יכיל לזקפא לון, עד דקביל ה עליה עונשא. דכתיב ויקחו * אבן והיה כאשר ירים משה וגו'. כגוונא דא ד לוחי אבניא, כגוונא דכהנא. סח) וע"ד, כרובים בההוא זמנא דהוּו ישראל זכאין, הוּו אנפין באנפין, מתדבקין דא בדא. וכד לא הוּו זכאין, הוּו מהדרין אנפייהו ד דא מן דא. ועל רזין אלין, הוּו ידעי, אי ישראל זכאין, אי לא.

סט) כרובים: רביין. וכלא ברזא חד קיימי, דכתיב ט) כי נער ישראל

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ס) (שמות יז) ויחי תשכה. י' (שם) אורא רבא לב. כ) (הושע יא) ויחי רפה ז"ח להלן אות עג. (קראקא). ח. נוסח אחר עליו (קראקא). ו נוסח אחר יתמי אבנא (קראקא). ז נוסח אחר אלין מאלין (חיניציא).

הכפרת ובי הכרובים

הסולם

מאמר

משה כבדים. מה הטעם. משום שבאותה שעה, לא היו ישראל זכאים, וידיו של משה כבדו, ולא היה יכול לשאת אותן למעלה. כי כתוב למעלה, על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה'. ואז ויבא עמלק, וכבדו ידיו של משה, ולא היה יכול לשאת אותן, עד שקבל עליו עונש, שכתוב, ויקחו אבן, והיה כאשר ירים משה וגו'. כעין זה היה בלחות האבן כמו בכהן. דהיינו שכבדו מחמת חטא העגל ונפלו מידיו ונשברו.

שורה עליהן, והן נשאו מעצמן. ואז היה הכהן יודע, שישראל ראויים לברכה, וברך אותם ברצון הלב.

סה) וכד ידוי הוּו וכו': וכשידיו היו כבדות, וביגיעה רבה התנשאו, ולא היה יכול להרימן אלא ביגיעה מרובה, אז היה יודע, שהשכינה אינה שורה על ידיו, ושישראל אינם ראויים לברכה.

סו) בגין דבשעתא דשכנינתא וכו': משום, שבשעה שהשכינה היתה באה לשרות על ידיו, כל האצבעות האלו, של הכהן, שהם בצורה עליונה היו שמחות בשמחה לקבל את השכינה עליהן, והיו פורחות להיות נשאות למעלה, כמו שהכרובים שבעולם הזה, שבמשכן, ומכל שכן הכרובים שלמעלה, היו שמחים לקבל עליהם את השכינה.

סח) וע"ד כרובים בההוא וכו': וע"כ, הכרובים, באותו זמן שישראל היו זכאים, היו פנים בפנים מתדבקים זה בזה, וכשישראל לא היו זכאים, היו מחוזרים פניהם זה מזה, ועל ידי סודות אלו, הנ"ל, היו יודעים, אם ישראל הם זכאים או לא.

סז) ורזא דא וידי וכו': וזה סוד, וידי 568 (דפוּי דף מיג ט"ב * ט"ג)

סט) כרובים רביין וכלא וכו': כרובים, היינו

ואוהבהו. ובג"כ כלא בחדתותא דסיהרא קיימא, ן כמה דאתחדי דא בחדתותא, הכי איהו כלא. ובגין נער, ן אינון נערים. ורזא דא אשת נעורים, דקיימא על תרין נערים, בחדתותא עילאה.

(ע) כרובים אנפי . רברבי, ואנפי זוטרי. ודאי הכי אינון אנפין טמירין לעילא, דלא אתגליין. ובגינייהו, הוי חדתותא דסיהרא, ומילוי דילה.

(עא) אנפי זוטרי לתתא, כמה דאוקימנא בכפרת, לעילא ותתא ברזא חדא קיימא. את השמים ואת הארץ, אינון רזא דתרין כרובין, חד דכר, וחד נוקבא, למהוי דביקין אלין באלין בחביבותא, כמא דאיתמר. את, לאסגאה עילא ותתא כחדא, למהוי רזא דכרובין כלא בכללא חדא.

חלופי גרסאות

ח ג"א ל"ג כמה (קראקא). ן ג"א חינוך (קראקא). י ג"א עלאי (קראקא).

מאמר

הסולם

כפרת ובי הכרובים

בחידוש הלבנה. וז"ש, כמה דאתחדי דא בחדתותא הכי איהו כלא. נותן טעם בזה, למה הם נקראים מוחין דנער, שהוא משום שהמה מתחדשים תמיד להאיר, כמו הלבנה המתחדשת, וע"כ נקרא נער, כמו שעתה נולד, ועוד הוא נער. ובגין נער אינון נערים, ומשום המוחין דנער, נקראים הכרובים ב' נערים. ורזא דא אשת נעורים דקיימא על תרין נערים בחדתותא עלאה, שהלבנה, שה"ס המלכות, הנקדאת אשה, עומדת בעת התחדשותה, על ב' נערים, שהם מטטרון וסנדלפון, שהם במוחין דנער. ומשום זה נקדאת המלכות אשת נעורים.

וז"ש (באות-ע) כרובים אנפי רברבי זאנפי זוטרי ז"א ומלכות נקראים אנפי רברבי, מטטרון וסנדלפון נקראים אנפי זוטרי. וז"ש ודאי הכי אינון אנפין טמירין לעילא שהם ז"א ומלכות, דלא אתגליין, ובגינייהו הוי חדתותא דסיהרא ומילוי דילה, שז"א ומלכות אינם מתגלים, אלא הגילוי הוא בסוד חידוש הלבנה ומילואה, שאו מתגלית בה הארת החכמה, בסוד המוחין דנער. וה"ס אנפי רברבי. אנפי זוטרי לתתא, שהם מטטרון וסנדלפון שהם למטה מאצילות, כמא דאוקימנא בכפרת, דהיינו לעיל (באות מ"ו). לעילא ותתא ברזא חדא קיימא, שהכרובים העליונים והכרובים התחתונים הם בסוד אחד, דהיינו סוד מוחין דאחור הכלולים במוחין דפנים (כנ"ל באות מ"ד), את השמים ואת הארץ וכי כמא דאתמר לעיל (אות מ"ז).

דיינו נערים, והכל עומד בסוד אחד, שכתוב, כי נער ישראל ואוהבהו. ומשום זה הכל עומד בחידוש הלבנה, כמו שזו נתחדשה בהתחדשות, כך הוא הכל. ומשום נער, נקראים הכרובים נערים, וז"ס אשת נעורים. שהמלכות, שה"ס אשה עומדת על שני נערים בהתחדשות עליונה.

(ע) כרובים אנפי רברבי וכי: כרובים, הם פנים גדולים ופנים קטנים. ודאי כך הם הפנים הנסתרים שלמעלה, שאינם מגולים, ובשבילם היתה התחדשות הלבנה והמילוי שלה.

(עא) אנפי זוטרי לתתא וכי: פנים קטנים הם למטה, כמו שהעמדנו בכפרת, למעלה ולמטה בסוד אחד עומד. את השמים ואת הארץ, הם סוד ב' הכרובים, אחד זכר ואחד נקבה, שיהיו דבוקים אלו באלו באהבה. כמו שאמרו, את, הוא לרבות למעלה ולמטה יחד, שיהיה סוד הכרובים הכל בכלל אחד.

פירוש הדברים. כבר נתבאר סוד המוחין דנער, שה"ס מוחין דאחור הכלולים במוחין דפנים (כמ"ש באורך לעיל אות מ"ד ע"ש) שמעלתם חשובה ביותר. וזו"ס כי נער ישראל ואוהבהו. והם סוד המוחין דחידוש הלבנה. וז"ש (באות ס"ט) כרובים רבין, וכלא ברזא חד קיימי דכתיב כי נער ישראל ואוהבהו, דהיינו שהמוחין דכרובים הם המוחין דנער, שעליהם נאמר, כי נער ישראל. ומפרש יותר ובג"כ כלא בחדתותא דסיהרא, שהם אותם האורות המאירים

(עב) כתיב ה' עבדו את ה' בשמחה, חדוותא דתרין כרובין. דהא רביין, כל מאן דשארין בגוייהו, כ אתהדר אנפוי כרבייא, וחדוי עמהון. ורזא דא, כיון דשארין עלייהו, מאן דשארין, אתהדר נער, בחידו דכלא, וברעותא, אע"ג דאתיין בדינא על עלמא, כיון דשארין עלייהו, אתהדר כ בחדוה, נער קטיר בחידו. ועלמא אתהדר ברחמי.

(עג) מאן דאיהו ברוגזא, ייתון לגביה נער, וישתכך רוגזיה, ויתהדר בחדוה, ושוי גרמיה כרבייא, וכדין כלא בחידו. ועל רזא כ דא כתיב, ה' כי נער ישראל ואוהבהו, לית רחימו וחביבו בר ברבייא.

(עד) כתיב ה' ויהושע בן נון נער לא ימיש. דהוה קאים גו משכנא דמשה, בגין דהווא אוהל, אוהל דמשה הוה. ובשעתא דשכינתא הוה אתיא, כ ואשכח תמן ליהושע דאיהו נער, ומיד הוה בחידו ורעו. דחדוה דיהושע אנפוי דסיהרא כ בכולא, בכל רזין דיליה הכי הוה.

(עה) כיון דמשכנא אתבני, לא אצטריך יהושע למהוי תמן, אלא כרובים הוו תמן, ומשתכחי בחביבו דא בדא, אנפין כ באנפין, כרבייא בחידו. כיון דשארין עלייהו מיד כולא בחידו, ודינא לא אשתכח כלל. כ ובגין דקב"ה רעותיה בעמא דישראל, כ בעיין לאחזאה עובדא לתתא, לאתערא רחמי, ולאעברא דינא, דלא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ז (תהלים ק) ויצא שמ. ה' (הושע יא) לעיל אות טט. כ ניא אתהדרי (קראקא). ז ניא בחידיה (קראקא). ג (שמות לג) ב"ב שט ת"ז ת"ע ד' קלו. ז"ח יתרו אהרן קמח וק"ח ד' צו ט"ב. מ ניא דסתרא ול"ג דא כתיב (קראקא). נ ניא אשכח (דפוסים ראשונים). ס ניא ל"ג בכלא (קראקא). ע ניא ל"ג באנפין (דפוסים ראשונים). פ ניא בגיכ קב"ה רעותיה דעמא (קראקא). צ נוסח אחר בעי (קראקא) נוסח אחר בעא (חינצ'א).

הכפרת ובי הכרובים

הסולם

מאמר

(עד) כתיב ויהושע בן נון וגו': כתוב, ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל. שהיה עומד במשכן של משה, כי האהל הוא היה אהלו של משה. ובשעה שהשכינה היתה באה ומצאה שם את יהושע, שהוא נער, מיד היתה בשמחה ורצון. ששמחת יהושע היא פני הלבנה בכל, כי יהושע היה מרכבה למלכות הנקראת לבנה. וכך היה בכל הסודות שלה. שמעשיו השלימו אותה בכל בחינותיה.

(עב) כתיב עבדו את גו': כתוב, עבדו את ה' בשמחה. היינו השמחה של שני הכרובים. כי ילדים כל מי ששורה בתוכם, חוזרים פניו להיות כילד, ושמח עמהם. וזה סוד כיון ששורה עליהם, על מוחין דנער, מי ששורה, דהיינו המוחין דפנים. חוזר הנער, שה"ס מוחין דאחור, להיות בשמחת הכל, וברצון, כי אע"פ שהמוחין דאחור באים בדין על העולם, כיון ששורה עליהם, מוחין דפנים, חוזר להיות בשמחה. הנער קשור בשמחה, והעולם חוזר להיות ברחמים.

(עה) כיון דמשכנא אתבני וכר': כיון שנבנה המשכן, לא היה צריך יהושע להיות שם, אלא הכרובים, שגם הם במוחין דנער, היו שם, ונמצאים באהבה זה עם זה, פנים בפנים כילד בשמחה. כיון ששורה עליהם, המוחין דפנים, מיד הכל הוא בשמחה ולא נמצא דין כלל. אע"פ שאם בעיקרם מוחין דאחור (כנ"ל אות ע"ב) ומשום שרצונו של הקב"ה

(עג) מאן דאיהו ברוגזא וכר': מי שהוא בכעס, יביאו אליו נער וישקוט כעסו, ויחזור להיות בשמחה, וישום עצמו כילד, ואז הכל הוא בשמחה. ועל סוד זה כתוב, כי נער ישראל ואוהבהו. אין אהבה ותביבות חוץ מבילד.

ישלוט עליהו כלל, ויהון תדיר בחדוה עמיה. זכאין אינון בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

(עו) ק כתיב ^ט והנער שמואל משרת, כתיב נער, וכתיב ^ט ושמואל בקוראי שמו. ותנינו, שקול היה שמואל כנגד משה ואהרן. אי שקול איהו כמשה ואהרן. אמאי כתיב נער, דהא ^ז בכמה דרגין אינון, דלא הוה מטא אפילו לדרגא זעירא דמשה, כ"ש למהוי שקול כתריויהו.

(עז) אלא האי קרא הכי הוא, ^ט משה ואהרן בכהניו, משה איהו ^ט נביאה מהימנא עילאה ע"כ שאר נביאי. אהרן בכהניו, איהו כהנא עילאה ע"כ כהני עלמא, דלא הוה כהנא רבא דסליק בדרגא עילאה כאהרן. זכה אהרן לכהונה ונבואה, נביא וכהן. מה דלא זכה כהנא אחרא. ואי תימא, הא זכריה כהן ונביא היה, ההיא נבואה לשעתיה הוה, דכתיב ^ז ורוח לבשה את זכריה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) (שי"א ג) תרומה תז. (ע) (תהלים צט) ב"א קמו. ק נ"א וכתיב (קראקא). ז נ"א מכמה דרגין אינון לא (שם) (שם) (ז) (ד"ב כד) תרומה תז. (דסוסים ראשונים). ש נ"א מהימנא נביאה (דסוסים ראשונים).

מאמר

הסולם

הכפרת ובי הכרובים

(עז) אלא האי קרא וכו': ומשיב. אלא מקרא זה כך הוא. משה ואהרן בכהניו. משה הוא הנביא הנאמן העליון על כל הנביאים האחרים. אהרן בכהניו. היינו שהוא כהן עליון על כל הכהנים שבעולם, שלא היה כהן גדול שיעלה במדרגה עליונה כאהרן. כי אהרן זכה לכהונה ולנבואה, נביא וכהן. מה שלא זכה כהן אחר. ואם תאמר, הרי זכריה היה כהן ונביא. הנבואה ההיא היתה לשעתה, שכתוב ורוח לבשה את זכריה (חסר הסיים).

הקבי"ה הוא בעם ישראל, צדיקים להראות מעשה למטה, דהיינו בכרובים שבמשכן, לעורר רחמים ולהעביר הדין, שלא ישלוט עליהם כלל, ויהיו עמו תמיד בשמחה. אשרי הם בעולם הזה ואשרי הם בעולם הבא.

(עו) כתיב והנער שמואל וכו': כתוב, והנער שמואל משרת. כתיב נער, וכתוב ושמואל בקוראי שמו. ולמדנו שקול היה שמואל כמשה ואהרן, ואם הוא שקול כמשה ואהרן למה כתוב נער, שבכמה מדרגות הוא לחטה, ואינו מגיע אפילו למדרגה קטנה של משה, מכל שכן להיות שקול כשניהם.

(סליק פרשת תרומה)